
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA ŁOWICZA NA LATA 2015-2023

2023 ROK

Łowicz, maj 2024 r.

Strategia Rozwoju Miasta Łowicza na lata 2015-2023

Strategia Rozwoju Miasta, to długookresowy plan działania określający strategiczne cele rozwoju, przyjmujący kierunki i priorytety działania (cele operacyjne i zadania realizacyjne), a także alokację środków finansowych, niezbędnych dla realizacji przyjętych celów i zadań. Strategia jako dokument kluczowy musi podlegać zmianom, a także nieustannemu monitorowaniu i weryfikacji celów, zadań oraz sposobów ich realizacji. Służą temu corocznie składane sprawozdania z realizacji strategii, które obrazują stopień realizacji strategii oraz uświadomić mają istniejące wciąż problemy wynikające ze zmian zachodzących w mieście i jego otoczeniu, a także we wzajemnie powiązanych sferach: gospodarczej, społecznej, przestrzennej i środowiskowej. Wszystkie działania wskazane w strategii służyć mają realizacji celu nadrzędnego – zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz podnoszeniu jakości życia społeczności lokalnej, przy wykorzystaniu zasobów Miasta.

Strategia Rozwoju Miasta Łowicza została uchwalona na lata 2015-2023 i została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Łowiczu NR XIII/91/2015 z dnia 24 września 2015 w sprawie uchwalenia "Strategii Rozwoju Miasta Łowicza 2015-2023".

Niniejszy dokument jest opracowaniem zawierającym opis działań podejmowanych przez Miasto Łowicz w roku 2023. Przy jego utworzeniu zastosowano metodę porównawczą, analizując założenia strategii z informacjami i dokumentami otrzymanymi z wydziałów Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych Miasta, przy współpracy z osobami pełniącymi funkcje zarządcze we wszystkich obszarach tematycznych.

Cele strategiczne w Strategii Miasta Łowicza zostały sprecyzowane w 10 programach strategicznych. Dla każdego programu określono pakiet zadań strategicznych koniecznych do realizacji dla osiągnięcia zamierzonych celów. Monitoring strategii prowadzony jest w układzie rocznym i przedstawiany Radzie Miejskiej w Łowiczu na posiedzeniach komisji stałych oraz sesji Rady.

Bazując na części diagnostycznej Strategii (tj. analizie SWOT) oraz określonych misji miasta ujętych w celach strategicznych w perspektywie najbliższych lat, Urząd Miejski w Łowiczu w 2023 roku realizował zadania w sposób następujący:

CEL STRATEGICZNY I

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY
Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności
zasobów ludzkich

ZADANIA

1. Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb współczesnego rynku pracy
2. Promocja nauki.
3. Stymulowanie jakości kształcenia raz wspomaganie jakościowego rozwoju szkolnictwa.

PROGRAM STRATEGICZNY
Tworzenie warunków do rozwoju
turystyki

ZADANIA

1. Wzmacnianie infrastruktury usług turystycznych
2. Aktywna promocja walorów turystycznych miasta (ze szczególnym uwzględnieniem folkloru) przy współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego
3. Budowa zbiornika retencyjnego w dzielnicy Górki
4. Rewitalizacja śródmieścia.

PROGRAM STRATEGICZNY
Kreowanie warunków dla rozwoju
potencjału gospodarczego

ZADANIA

1. Zabezpieczenie i infrastrukturalne przygotowanie terenów dla rozwoju nowej działalności gospodarczej
2. Stworzenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości
3. Zbudowanie i wdrażanie pro-gospodarczego systemu promocji miasta
4. Opracowanie i wdrażanie zasad pro-rozwojowej polityki budżetowej i inwestycyjnej miasta
5. Integrowanie lokalnego środowiska przedsiębiorców

PROGRAM STRATEGICZNY
Stworzenie nowoczesnego systemu
zarządzania miastem

ZADANIA

1. Przystosowanie administracji do zmieniających się wymagań klienta urzędu.

CEL STRATEGICZNY II
Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY
Poprawa stanu środowiska naturalnego

ZADANIA

1. Utrwalenie i poszerzenie terenów zielonych
2. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców – promocja edukacji ekologicznej.

PROGRAM STRATEGICZNY
Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

ZADANIA

1. Stymulowanie aktywności mieszkańców miasta w zakresie rekreacyjno-sportowym
2. Podjęcie aktywnych działań zmniejszających bezrobocie oraz aktywnych form pomocy społecznej
3. Współdziałanie z Powiatową Komendą Policji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego
4. Zwiększenie integracji społecznej i aktywności cyfrowej
5. Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych

PROGRAM STRATEGICZNY
**Tworzenie warunków dla rozwoju
mieszkalnictwa**

ZADANIA

1. Zabezpieczenie i przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe
2. Selektywna prywatyzacja komunalnych zasobów mieszkaniowych
3. Wprowadzenie systemu finansowania komunalnego budownictwa mieszkaniowego
4. Przygotowanie i wdrażanie programu budownictwa, remontów i modernizacji zasobów komunalnych
5. Wspieranie różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego

CEL STRATEGICZNY III

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY
Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne

ZADANIA

1. Modernizacja i rozwój systemu ciepłowniczego
2. Kontynuacja działań zmierzających do gazyfikacji miasta
3. Rozwój odnawialnych źródeł energii.

PROGRAM STRATEGICZNY
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIA

1. Skomunikowanie wewnętrznego układu drogowego z siecią dróg zewnętrznych
2. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym modernizacja zabytkowej części miasta
3. Współdziałanie z PKP i PKS w celu poprawy połączeń komunikacyjnych miasta z otoczeniem
4. Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych
5. Wykonanie przedłużenia ulicy Starorzecze z budową ronda.
6. Modernizacja taboru transportowego Miasta Łowicza oraz infrastruktury związanej z obsługą taboru i prowadzonym transportem zbiorowym
7. Budowa obwodnicy na Górkach

PROGRAM STRATEGICZNY
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

ZADANIA

1. Dalsze niwelowanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania miasta
2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozdział wód deszczowych od ścieków sanitarnych, udrożnienie kanalizacji deszczowej
3. Modernizacja oczyszczalni ścieków

CEL STRATEGICZNY I.

*Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta
w celu zwiększenia zamożności i efektywnego
zwalczania bezrobocia*

PROGRAM STRATEGICZNY:

Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zasobów ludzkich

ZADANIE 1.

*Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego
do potrzeb współczesnego rynku pracy*

Kształcenie zawodowe jest zadaniem Powiatu Łowickiego. Bazę szkół ponadpodstawowych tworzą placówki, z których każda ma swą znaczącą tradycję i wypracowany przez lata profil kształcenia, niemniej jednak rokrocznie oferta edukacyjna jest wnikliwie analizowana przez Wydział Edukacji, Kontroli i Zarządzania Jednostkami Starostwa Powiatowego w Łowiczu, tak, by w jak najbardziej optymalny sposób odpowiadać na preferencje uczniów stojących przed wyborem dalszej drogi edukacji.

CEL STRATEGICZNY I.

*Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta
w celu zwiększenia zamożności i efektywnego
zwalczania bezrobocia*

PROGRAM STRATEGICZNY:

Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zasobów ludzkich

ZADANIE 2.

Promocja nauki

a) Przyznanie stypendiów naukowych dla najzdolniejszych uczniów przez Burmistrza Miasta Łowicza za rok szkolny 2022/2023

Wysokość stypendiów zróżnicowano w zależności od osiągniętych wyników w nauce dla uczniów mieszkających na terenie Łowicza oraz wydzielono oddzielną pulę dla uczniów łowickich szkół mieszkających poza miastem, na tzw. stypendia dyrektorskie. Uroczyste wręczenie stypendiów odbyło się dnia 12.07.2023 roku w Sali Radzieckiej Urzędu Miejskiego w Łowiczu.

Łączna liczba złożonych wniosków – 144

Liczba złożonych wniosków ze szkół:

- Szkoła Podstawowa nr 1 – 26 wniosków, 20 miasto, 6 spoza miasta
- Szkoła Podstawowa nr 2 – 36 wnioski, 31 miasto, 5 spoza miasta
- Szkoła Podstawowa nr 3 – 19 wniosków, 17 miasto, 2 spoza miasta
- Szkoła Podstawowa nr 4 – 10 wniosków, 7 miasto, 3 spoza miasta
- Szkoła Podstawowa nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi- 31 wniosków, 29 miasto, 2 spoza miasta
- Pijarska Szkoła Podstawowa Królowej Pokoju – 21 wniosków, 16 miasto, 5 spoza miasta

Stypendia od strony finansowej:

- 121 stypendiów z Miasta Łowicza – 63 920,00 zł;
- 23 stypendia spoza budżetu Miasta Łowicza – 11 040,00 zł;

Reasumując, kwota wypłaconych w 2023 r. stypendiów: 74.960,00 zł. (dla porównania w 2022 r. - 74.980 zł.).

b) Konkurs na najlepszą pracę dyplomową (licencjacką, inżynierską, magisterską, doktorancką) dotyczącą problematyki związanej z Miastem Łowiczem

Konkurs na najlepszą pracę dyplomową (licencjacką, inżynierską, magisterską, doktorancką), dotyczącą problematyki związanej z Miastem Łowiczem, zwany dalej Konkursem zainicjowany został przez Burmistrza Miasta Łowicza i realizowany jest przez Wydział Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Celem konkursu jest upowszechnienie dziedzictwa kulturowego Łowicza, promocja badań dotyczących zagadnień społecznych i gospodarczych związanych z historią i dniem współczesnym Miasta Łowicza oraz wyróżnienie i nagrodzenie autorów najlepszych prac z tych dziedzin. W 2023 roku do konkursu zgłoszono 6 prac.

Komisja konkursowa przyznała jedną nagrodę główną w wysokości 1 000 zł i dwa wyróżnienia w wysokości 500 zł każde w XIX edycji Konkursu na najlepszą pracę dyplomową dotyczącą problematyki związanej z Miastem Łowiczem. Przy ocenie pracy zostały wzięte pod uwagę poziom merytoryczny, dobór źródeł, pogłębiona analiza zjawisk związanych z tematyką konkursu, samodzielność formułowania wniosków, komunikatywność przekazu, jak i walory popularyzatorskie.

Wyniki konkursu:

- ✓ I miejsce otrzymała Michalina Błaszczyk - praca dyplomowa pt.: "Zmiany Funkcjonalne i stan zachowania zabytkowych obiektów mieszkalnych w powiecie łowickim".
- ✓ I wyróżnienie otrzymała Katarzyna Fortuńska- praca dyplomowa pt.: "Miasto ze śmieci. Wykorzystanie odpadów w architekturze na przykładzie projektu osiedla mieszkaniowego w centrum Łowicza."
- ✓ II wyróżnienie otrzymała Kaja Wiatrak- praca dyplomowa pt.: "Komunikat wizualny, a ubiór".

Udział:

- Martyna Piotrowska - „Private Kindergarten in Łowicz (prywatne przedszkole w Łowiczu)”.
- Anna Cieślak - „Ocena organizacji i warunków ruchu na skrzyżowaniu z sygnalizacją świetlną położoną w terenie zabudowanym miejscowości Łowicz”.
- Marta Krawczyk- „Rewitalizacja struktury urbanistycznej małego miasta jako instrument dla zachowania tożsamości miejsca na przykładzie centrum Łowicza”.

CEL STRATEGICZNY I.

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zasobów ludzkich

ZADANIE 3.

Stymulowanie jakości kształcenia oraz wspomaganie jakościowego rozwoju szkolnictwa

a) Przedsięwzięcie „Poznaj Polskę”

Dnia 3 marca 2023 pojawił się komunikat o terminie rozpoczęcia naboru wniosków organów prowadzących szkoły w ramach przedsięwzięcia pod nazwą „Poznaj Polskę” na rok szkolny 2022/2023 i 2023/2024

realizowanego w 2023 roku. Nabór ten rozpoczął się 6 marca 2023 r. W roku 2023 jedna ze szkół złożyła wniosek i otrzymała środki na realizację wycieczki, tj.;

Szkoła Podstawowa nr 7 im. Jana Pawła II z oddziałami integracyjnymi
suma: 5.000 zł.
wkład własny: 2.504 zł.
łączny koszt wycieczki: 7.504 zł.
termin realizacji: od 15.05 do 26.06.2023 r.
uczestnicy: uczniowie klas IV

b) „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”

Dnia 10 września 2021 r. przyjęto nowe Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”.

Środki finansowe mogą być przeznaczone zarówno na zakup książek będących nowościami wydawniczymi, jak i zakup nowych elementów wyposażenia do bibliotek, rozumianych jako zakup sprzętu komputerowego, oprogramowania, a także regałów, półek, biurka itp.

Wysokość wsparcia finansowego zależy od liczby dzieci w placówce, tj.:

- w przedszkolach: do 25 dzieci – 1.500 zł; od 26 do 75 dzieci – 2.500 zł, powyżej 75 dzieci – 3.000 zł.;
- w szkołach: do 70 dzieci – 2.500 zł; od 71 do 170 dzieci – 3.000 zł, powyżej 170 dzieci – 4.500 zł.

Wsparcie finansowe otrzymuje organ prowadzący pod warunkiem zapewnienia wkładu własnego w wysokości co najmniej 20 % kwoty kosztów realizacji zadania objętego wsparciem finansowym.

W 2021 roku wnioski złożyły następujące szkoły: SP2, SP3, SP7 oraz dwa przedszkola: P2 i P3. Żadna z placówek nie otrzymała wsparcia finansowego. W 2022 r. wniosek złożyła Szkoła Podstawowa nr 2 w Łowiczu. W 2023 roku dofinansowanie pozyskała Szkoła Podstawowa nr 2 w Łowiczu w wysokości 15.000 zł.

Program - laptopy dla uczniów IV klas oraz bony na laptopy dla nauczycieli:

Została podpisana ustawa o wsparciu rozwoju kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Wsparcie będzie polegać na wyposażeniu w laptopy uczniów IV klas publicznych i niepublicznych szkół podstawowych oraz uczniów publicznych i niepublicznych szkół artystycznych, realizujących kształcenie ogólne, uczących się w klasach odpowiadających klasie IV szkoły podstawowej. Działanie będzie realizowane od roku szkolnego 2023/2024.

Zakupu laptopów co roku będzie dokonywał Minister Cyfryzacji. Następnie sprzęt będzie przekazywany rodzicom uczniów za pośrednictwem organu prowadzącego szkołę, na podstawie umowy przekazującej laptop na własność albo umowy użyczenia – zgodnie z preferencjami rodziców. Sprzęt zostanie przekazany uczniom do 30 września roku, w którym uczniowie rozpoczęli naukę w IV klasie.

Zgodnie z przepisami ustawy sprzęt przekazany uczniowi stanowi własność jego rodziców. Nie może być on przedmiotem jakichkolwiek czynności rozporządzających w okresie 5 lat od dnia przyjęcia go na własność. Jeżeli rodzice odmówią przyjęcia laptopa na własność, wówczas właścicielem laptopa staje się organ prowadzący szkołę, który przekazuje uczniowi laptop na podstawie umowy użyczenia, zawartej z rodzicami tego ucznia.

Wzór umowy przekazania laptopa na własność oraz umowy użyczenia jest określony w Rozporządzeniu Ministra Cyfryzacji z dnia 8 września 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1838 i 1839). Ustawa zakłada także przekazanie nauczycielom szkół podstawowych bonu o wartości 2.500 zł. z przeznaczeniem na zakup laptopa lub laptopa przeglądarkowego. Środki będzie można wykorzystać do 31 grudnia 2025 r. Nauczyciel będzie mógł zakupić dowolny sprzęt spełniający wymogi opisane w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki. Zainteresowani będą także mieli możliwość dopłacenia do droższego modelu sprzętu – w tym przypadku

wartość bonu pomniejszy cenę zakupu. W przypadku zakupu droższego laptopa, trzeba będzie dołożyć brakującą kwotę ze środków własnych.

Nauczyciel będzie mógł otrzymać bon na zakup sprzętu raz na 5 lat. Sprzęt będzie objęty okresem trwałości. Oznacza to, że przez trzy lata od zakupu nie będzie można go sprzedać. Bonu nie będzie można wymienić na gotówkę. Zakup komputerów jest jedną z inwestycji realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Gmina Miasto Łowicz zgłosiła zapotrzebowanie dla wszystkich szkół podstawowych w Łowiczu.

CEL STRATEGICZNY I:

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Tworzenie warunków do rozwoju turystyki

ZADANIE 1:

Wzmacnianie infrastruktury usług turystycznych

a) Funkcjonowanie Punktu Informacji Turystycznej na Placu Stary Rynek 3

W ramach realizacji celu strategicznego od 2017 roku uruchomiony został Miejski Punkt Informacji Turystycznej w celu obsługi ruchu turystycznego. Punkt Informacji Turystycznej zlokalizowany jest w kamienicy na Placu Stary Rynek, a prowadzony jest przez pracowników Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Łowiczu i sezonowego pracownika (studenta) na umowę zlecenie. Całoroczny Miejski Punkt Informacji Turystycznej w Łowiczu, ze zwiększoną aktywnością w okresie sezonu turystycznego, funkcjonuje według poniższego harmonogramu:

- w sezonie letnim: od 1 czerwca do 30 września w godz. 8:00-16:00 od poniedziałku do piątku, w soboty i niedziele w godz. 10:00-18:00;
- poza sezonem letnim: od stycznia do 1 czerwca i od 1 października do 31 grudnia od poniedziałku do piątku w godz. 8:00-16:00.

Podstawowym realizowanym zadaniem jest:

- 1) zapewnienie wysokiej jakości usług poprzez udzielanie wszechstronnej, dostosowanej do potrzeb i sytuacji klienta/turysty informacji o walorach i atrakcjach turystycznych Gminy Miasto Łowicz oraz o infrastrukturze turystycznej;
- 2) gromadzenie i aktualizowanie baz informacyjnych dotyczących infrastruktury turystycznej;
- 3) dystrybucja i produkcja bezpłatnych dla turystów materiałów promocyjnych miasta typu: ulotki, foldery, mapy, przewodniki, pocztówki.
- 4) prowadzenie i administrowanie strony internetowej www.lowiczturystyczny.eu poświęconej informacji turystycznej dla odwiedzających Łowicz (baza lokalowa, gastronomiczna).

Głównym zadaniem pracowników Wydziału w zakresie prowadzenia informacji turystycznej jest doradzanie zainteresowanym osobom oraz informowanie ich o walorach i atrakcjach turystycznych Łowicza i regionu, o świadczonych usługach turystycznych (np. bazie lokalowej, gastronomicznej, ale także kulturalno-rozrywkowej), o warunkach klimatycznych, transporcie. W ramach obowiązków pracownicy udostępniają turystom indywidualnym i grupowym przewodniki, mapy, katalogi, rozkłady jazdy. Aby dobrze wywiązać się z tych zadań, gromadzone są odpowiednie informacje, które stale są uaktualniane. W tym celu nawiązywane są kontakty i współpracuje z właścicielami obiektów turystycznych, gastronomicznych, z przewodnikami turystycznymi, lokalnymi władzami. W 2023 w okresie letnim do punktu przybyło 471 turystów z Polski oraz krajów zagranicznych.

b) Integracja różnych systemów transportu zbiorowego „Rowerowe Łódzkie”

W ramach m.in. wzmocnienia potencjału turystycznego miasta Łowicza w 2018 roku powstało 12 stacji rowerowych na 12 stanowisk z 96 rowerami miejskimi, zlokalizowanych na gruntach będących własnością Gminy Miasto Łowicz: ul. Dworcowa, pl. Stary Rynek, pl. Nowy Rynek, ul. Starzyńskiego (Targowica Miejska), ul. Sadowa, ul. Medyczna, ul. Podleśna, ul. Kaliska (przy ul. Włókienniczej), ul. Kaliska (Pływalnia OSiR), ul. Jana Pawła II (OSiR), ul. Armii Krajowej, ul. Grunwaldzka (SP3).

Projekt realizowany był we współpracy z Samorządem Województwa Łódzkiego z dofinansowaniem zewnętrznym ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi priorytetowej III Transport Działanie III.1 Niskoemisyjny transport miejski Poddziałanie III.1.2 Niskoemisyjny transport miejski Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Inwestycja jest częścią systemu wypożyczania rowerów. Poza Łowiczem w całym projekcie partnerskim bierze udział jeszcze 8 miast regionu: Zduńska Wola, Koluszki, Kutno, Łask, Łódź, Pabianice, Sieradz, Skierniewice oraz Zgierz. Dzięki temu istnieje możliwość wypożyczenia roweru i poruszaniu się również nim po najbliższej okolicy zwiedzając atrakcje turystyczne.

W celu rozpoczęcia korzystania z Systemu Rowerowe Łódzkie konieczne jest dokonanie rejestracji oraz wniesienie opłaty inicjalnej. Rejestracji można dokonać za pośrednictwem strony www.rowerowelodzkie.pl, dzwoniąc na Infolinię lub za pomocą aplikacji mobilnej Rowerowe Łódzkie dostępnych na smartfony: ANDROID lub iOS.

Ich główną cechą jest możliwość łatwego wypinania i oddawania do stacji w ramach systemu operatora rower można wypożyczyć/zwrócić na dowolnej stacji operatora. System komputerowy autoryzuje oraz rozlicza czas jazdy. Pierwsze pół godziny jazdy jest bezpłatne. Rowery miejskie, publiczne, stanowią dla mieszkańców Łowicza i przyjezdnych turystów jeden ze sposobów realizacji przemieszczenia się i zdobywa coraz większą popularność.

Liczba wypożyczenia rowerów – w 2023 roku łącznie zarejestrowano **4 893 wypożyczeń**. Łączna długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów) w km – wynosi- **9,465 km**.

c) Aplikacja mobilna audioprzewodnika turystycznego na telefony komórkowe (smartfony)

W 2018 roku Urząd Miejski w Łowiczu dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej zamówił i zakupił innowacyjne oprogramowanie aplikacji miejskiej mobilnej na telefony komórkowe - smartfony. Opracowanie merytoryczne szlaku z atrakcjami turystycznymi Łowicza (17 punktów na turystycznej mapie Łowicza) w formie spaceru ulicami miasta od Starego Rynku do Nowego Rynku i z powrotem do Starego Rynku powstało w Wydziale Kultury, Sportu i Turystyki przy współpracy z Kołem Przewodników im. Anieli Chmielińskiej działającym przy Oddziale PTTK w Łowiczu.

Audioprzewodnik w formie aplikacji na telefon to rozwiązanie, które umożliwia zwiedzającym zwiedzanie wykorzystując własne urządzenie i słuchawki. Aplikację można bezpłatnie pobrać z odpowiedniego sklepu (App Store dla aplikacji na telefony z systemem iOS, lub Google Play™ dla urządzeń z systemem Android).

Wystarczy pobrać aplikację na swój telefon i można rozpoczynać zwiedzanie. Aplikacja działa w trybie ręcznym. Zwiedzający uruchamia nagranie wybierając je z listy, lub z mapy, która jednocześnie pokazuje aktualną lokalizację zwiedzającego. Głos lektora poprowadzi turystę przez całą trasę wycieczki. Podczas spaceru prezentowane są opisy mijanych zabytkowych obiektów, historia miasta, anegdota i legendy.

Audioprzewodnik to rozwiązanie, dzięki któremu poznawanie historii, kultury, sztuki, ciekawostek o danym obiekcie, wystawie lub innym wydarzeniu odbywa się w swobodny sposób. Osoby korzystające z audioguide, mają pełną kontrolę nad odsłuchiwany materiałem – w każdej chwili mogą zatrzymać odtwarzane nagranie, regulować głośność, ponownie wysłuchać dane komunikaty. Aplikacja dostępna jest w trzech wersjach językowych: polskim, angielskim, a od 2022 roku także w języku niemieckim.

Dzięki aplikacji turysta ma możliwość zapoznania się z historią Łowicza oraz jego zabytków. Spacer rozpoczyna się na Starym Rynku. Poszczególne miejsca, o których można się dowiedzieć podczas przechadzki to: ratusz, muzeum, Aleja Gwiazd, kościół oo. Pijarów, Al. Sienkiewicza, kościół Sióstr Bernardynek, pomnik Artura Zawiszy Czarnego, ul. Browarna, ul. Zduńska, Nowy Rynek, Kościół Św. Ducha, ul. Kozia, ul. Podrzeczna i Bazylika Katedralna. Aby ułatwić turystom orientację w terenie, do każdego z obiektów dodano jego zdjęcie.

d) Wystawa „Znani, wiele – gościnnie na Ziemi Łowickiej & Znani Łowiczanie w Polsce i Świecie”

Wydział Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Łowiczu przygotował wystawę plenerową składającą się z 20 dwustronnych tablic wykonanych z płyty PCV. Na poszczególnych planszach widnieją zdjęcia lub portrety znanych osób związanych z Łowiczem oraz wybitnych osobistościach odwiedzających miasto na przestrzeni wieków w celach popularyzowania i utrwalania wiedzy w świadomości mieszkańców i przyjezdnych turystów o wielowiekowym i historycznym znaczeniu Łowicza w Polsce i w świecie.

Wystawa została sfinansowana ze środków budżetowych Miasta Łowicza i dostępna bezpłatnie dla mieszkańców i turystów odwiedzających nasze miasto. Usytuowana jest na Starym Rynku w sąsiedztwie Bazyliki Katedralnej – ścisłym centrum miasta. Była dostępna dla mieszkańców przez cały 2022 i 2023 rok.

e) Opracowanie map i przewodników szlaków turystycznych

W celu wzbogacenia oferty turystycznej skierowanej do mieszkańców oraz turystów Wydział Kultury Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego w Łowiczu we współpracy z PTTK Odziałem w Łowiczu opracował i wydał nowe bezpłatne foldery w czterech obszarach tematycznych: "Barok co krok... - spacer szlakiem łowickiego baroku", "Szlakiem filmowym po Łowiczu", "Szlakiem literackim po Łowiczu", "Szlakiem żydowskim po Łowiczu". Dodatkowo przygotowany został folder o Baszcie Generała Stanisława Klickiego oraz mapa turystyczna Łowicza wydzierana i składana obejmująca plan miasta uwzględniający aktualne nazewnictwo ulic, legendę ze spisem ulic, wyszczególnienie najważniejszych miejsc turystycznych, bazy hotelowo-gastronomicznej. Powyższe materiały można bezpłatnie otrzymać w Miejskim Punkcie Informacji Turystycznej. W 2023 roku Miasto Łowicz wydało kolejną wersję wrywanej mapki turystycznej Łowicza, którą turyści mogli otrzymać bezpłatnie.

CEL STRATEGICZNY I:

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Tworzenie warunków do rozwoju turystyki

ZADANIE 2:

Aktywna promocja walorów turystycznych miasta (ze szczególnym uwzględnieniem folkloru) przy współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

a) Organizacja warsztatów ludowych w celu podtrzymywania tradycji kulturowej regionu łowickiego (zadanie publiczne)

Poprzez organizację warsztatów wśród turystów popularyzowane były walory, tradycje, zwyczaje i kultura regionu łowickiego. Prowadzone były zajęcia dla młodzieży z nauki ginących zawodów kultury ludowej „Księżaków”. Uczestnicy warsztatów samodzielnie wykonywali wycinanki łowickie, haftowali elementy dekoracyjne kwiatowe, pająki łowickie, kwiaty bibułowe, ozdabiali wydmuszki, pisanki, malowali obrazki z motywami ludowymi, lepili tradycyjne naczynia gliniane, rzeźbili w drewnie, śpiewali piosenki ludowe. Warsztaty odbywały się w sklepie Folkstar na Starym Rynku w okresie od 17 czerwca do 3 września 2023 roku dwa razy w tygodniu – soboty i niedzielę. Łącznie 12 weekendów w godz. od 12.00-18.00.

b) „Pieśnią, tańcem, słowem - upowszechnianie kultury ludowej Księżaków” (zadanie publiczne)

Zadanie w zakresie wspierania zespołów podtrzymujących tradycje regionu łowickiego (Stowarzyszenie Towarzystwo Dom Ludowy w Łowiczu realizowało zadanie pn.: „Pieśnią, tańcem, słowem - upowszechnianie kultury ludowej Księżaków”. Celem projektu była popularyzacja i ukazywanie piękna w prostocie kultury ludowej

księżackiej, nie stylizowanej, nie „ulepszonej”. Stanowiącej dziedzictwo świadczące o naszej tożsamości regionalnej, ale i narodowej.

c) Dyżury licencjonowanych przewodników turystycznych dla turystów służące upowszechnianiu walorów turystycznych Miasta Łowicza w kraju i regionie (zadanie publiczne)

Realizacja zadania pn. „Przewodnik czeka - dyżury licencjonowanych przewodników turystycznych”. Zadanie polegało na prowadzeniu dyżurów przez licencjonowanych przewodników dla turystów w ramach upowszechniania wiedzy z zakresu dziedzictwa kulturowego oraz zapoznania z zabytkami kultury i historią miasta Łowicza. Podstawowym celem dyżurów przewodnickich było poszerzenie oferty turystycznej dla grup turystycznych i turystów indywidualnych. Podczas dyżurów licencjonowany przewodnik oprowadza grupy turystów po mieście i przekazuje wiedzę na temat zabytków i dorobku kulturalnego miasta co miało na celu zwiększenie liczby turystów odwiedzających miasto Łowicz. W okresie objętym sprawozdaniem odbyło się łącznie 9 spacerów, prowadzonych przez licencjonowanych przewodników. W każdą niedzielę o godz.14.00 przewodnik spotykał się z turystami przy siedzibie PTTK Oddział w Łowiczu na Starym Rynku 3. Dodatkowo w dniu 3.06.2023 został zorganizowany „Dzień Dziecka z przewodnikiem PTTK”, w ramach tego wydarzenia odbył się spacer z postaciami historycznymi dla dzieci i młodzieży.

c) PTTK Oddział w Łowiczu „Pieszko i na rowerze” (zadanie publiczne)

Realizacja zadania pn. „Pieszko, na rowerze i kajakiem z PTTK” zgodnie z harmonogramem zorganizowanych zostało 14 wydarzeń turystyczno-krajoznawczych: 6 rajdów pieszych, 2 rajdy rowerowe, 4 spływy kajakowe, 2 rajdy pieszo-rowerowe oraz dwuczęściowe wydarzenie kajakowe „Wakacje z Tratwą na fali”. W imprezach udział wzięły 1124 osoby. Uczestnicy spływów i wydarzeń kajakowych (2410 osób) pogłębiło swoją wiedzę o kajakarstwie i zasadach bezpieczeństwa w wodzie. Organizacja rajdów i spływów przyczyniła się do rozbudzania zainteresowań i upowszechniania turystyki kwalifikowanej, krajoznawstwa, aktywnych form wypoczynku. Uczestnicy rajdów i spływów poszerzyli wiedzę historyczną, przyrodniczą, krajoznawczą dotyczącą Łowicza i okolic. Udział w ogniskach, poczęstunkach integracyjnych, zabawach i konkursach wpłynął pozytywnie na integrację społeczności lokalnej.

d) Przyznanie tytułu „Gwiazdo Łowicko” i odsłonięcie nowych tablic w chodniku przy Starym Rynku

3 września 2022 roku kolekcja "Gwiazd łowickich" powiększyła się o cztery nowe. Uroczystość odsłonięcia "Gwiazd" laureatów dorocznej nagrody odbywała się na w przestrzeni publicznej placu Starego Rynku w Łowiczu . Odsłonięto 4 nowe tablice, które stanowią kontynuację istniejącego szlaku w południowej pierzei Starego Rynku.

„Gwiazdo Łowicko” to nagroda przyznawana od 2011 r. Jej celem jest honorowanie twórców ludowych za ich wyjątkową działalność, propagowanie sztuki oraz pielęgnowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego.

W 2023 roku Komisja Opiniodawczo - Doradcza rozpatrzyła pozytywnie wnioski:

w kategorii twórczość ludowa „gwiazdę” otrzymali:

Leokadia Łacheta
Andrzej Kozłowski

w kategorii upowszechnianie i ochrona dóbr kultury ludowej „gwiazdę” otrzymali:

Jan Szymański
Dziecięco- Młodzieżowy Zespół Ludowy „Koderki”

e) Boże Ciało w Łowiczu - Procesja i Widowisko Prezentacji Sztuki Ludowej

Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa tradycyjnie rozpoczęła się 8 czerwca 2023 r. o godz. 10:30 uroczystą Mszą Świętą w Bazylice Katedralnej p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i Świętego Mikołaja w Łowiczu. Procesja Bożego Ciała Procesja Bożego Ciała w Łowiczu – wyruszającą z Bazyliki katedralnej – została wpisana na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO w 2014 r. 4 sierpnia 2014 r. na Zamku Królewskim w Warszawie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Prof. Małgorzata Omilanowska wręczyła dokument wpisania Procesji Bożego Ciała w Łowiczu na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Wydarzenie jest dla Łowiczan przeżyciem kulturowym

od ponad stu lat. Relacja z łowickich obchodów Bożego Ciała zamieszczona została w 1933 r. w czasopiśmie National Geographic.

PROCESJA BOŻEGO CIAŁA

Po Mszy Świętej, zgodnie ze starym zwyczajem, wyruszyła procesja do czterech ołtarzy zlokalizowanych na terenie miasta. Trasa procesji prowadzić będzie z Bazyliki Katedralnej znajdującej się na Starym Rynku ulicami: 11 Listopada, Tkaczew i 3 Maja. Pierwszy ołtarz znajdował się będzie przed kościołem Ojców Pijarów. Drugi przed kościołkiem Świętego Leonarda i Świętej Małgorzaty na Końskim Targu. Trzeci przy skrzyżowaniu ul. Tkaczew i ul. 3 Maja, a ostatni, czwarty, przy dzwonnicy bazyliki. Powrót na Stary Rynek odbywać się będzie ul. 3 Maja.

Ołtarz pierwszy znajdował się przy kościele pw. Matki Bożej Łaskawej i Świętego Wojciecha i przygotowują go Ojcowie Pijarzy. Drugi przy kościele pw. Świętego Leonarda i Świętej Małgorzaty przy Końskim targu przygotowuje Cech Rzemiosł Różnych i Przedstawiciele Drobnej Przedsiębiorczości. Trzeci przy ul. Tkaczew (dawnym pawilonie PSS Społem „Kasia” mieszkańcy Zielkowic II, a czwarty na Starym Rynku Wspólnoty Neokatechumenalne z parafii katedralnej.

Procesji przewodniczą biskupi łowiccy lub zaproszeni duchowni. W procesji idą władze miasta i powiatu, lud łowicki w tradycyjnych pasiastych strojach, przedstawiciele cechów rzemieślniczych, Konfraternia św. Wiktorii, strażacy, harcerze, uczniowie, członkowie stowarzyszeń i bractw kościelnych, którzy niosą sztandary, chorągwie, feretrony. Liczny udział biorą dzieci w barwnych łowickich strojach, niosąc przyozdobione poduszki, sypiąc kwiaty przed monstrancją czy przytrzymując barwne wstążki przy chorągwiach. Ze względu na liczną obecność zagranicznych gości fragmenty Ewangelii także odczytywane są w czterech różnych językach. Przy czwartym ołtarzu usytuowanym na frontonie dzwonnicy przy Bazylice wygłaszane jest Słowo Boże i udzielane błogosławieństwo „na cztery strony świata”. Po modlitwie przy ołtarzach wszyscy wracają do katedry, gdzie śpiewane jest uroczyste „Te Deum”.

Według danych szacunkowych Kurii Diecezjalnej w uroczystości wzięło udział około 8.000 wiernych z łowickich parafii i przyjezdnych turystów.

WIDOWISKO PREZENTACJI SZTUKI LUDOWEJ

W roku 2023 nie było Parady Księżaków i warsztatów ludowych, a stoiska z rękodziełem rozstawione zostały przy uliczce prowadzącej do Muszli Koncertowej w parku Błonie. W prezentacji sztuki ludowej, rękodziela ludowego i artystycznego wzięło udział łącznie 27 twórców ludowych. W muszli koncertowej odbyło się Widowisko Prezentacji Sztuki Ludowej. Imprezę poprowadzili znani i lubiani konferansjerzy: twórczyni ludowa Anna Staniszevska i przewodnik PTTK oraz gawędziarz Eligiusz Pietrucha. Na scenie w ramach jubileuszu 30-lecia działalności w Łowickim Ośrodku Kultury wystąpił z koncertem galowym **Dziecięco-Młodzieżowy Zespół Ludowy „Koderki”**.

W programie: prezentacje taneczne wszystkich grup, wspomnienia i podziękowania, odbyła się promocja płyty CD „Koderki 2023”. Zespół zaprezentował na scenie m.in: taniec „Chodzony”, suitę łowicką „Co tu robić w taki dzień”, przyśpiewki „Niedaleko wieś łydy mnie”, suitę łowicką, zabawy śląskie, suitę krakowską. W występach solowych wystąpiły: Magdalena i Weronika Myszewskie, Agata i Malwina Ciesielska, Wojciech Kosmowski i Filip Jabłoński.

Zespołowi towarzyszyła kapela ludowa w składzie: Szymon Mońka – akordeon, Weronika Mońka-Chwała – skrzypce, Kinga Foks – skrzypce, Michał Czapnik – klarnet, Maciej Czapnik – kontrabas, Jeremi Kowalski – bębenek.

Kadrę programową zespołu stanowili: Katarzyna Polak – kierownictwo i choreografia, Weronika Mońka-Chwała – przygotowanie wokalne, Szymon Mońka – przygotowanie muzyczne, Anna Zabost – sprawy organizacyjne i stroje ludowe.

W Radzie Rodziców zespołu byli: (obecna): Aneta Jagoda, Małgorzata Kosmowska, Anna Wielgomas i Sławomir Pudłowski

Na stoiskach przy muszli można było zapoznać się także z wydawnictwami Łowickiego Ośrodka Kultury związane z folklorem, które powstały w czasie pandemii (2020-2021) z projektów:

- Z gwarą za pan brat! - działania promujące folklor łowicki
- Gwara Księstwa Łowickiego. Wersja dla każdego vol.1
- Łowicka Kultura Ludowa na starej fotografii

- Chłopi Forever

Zmianie uległa lokalizacja straganów komercyjnych tzw. „bobików” i stoisk gastronomicznych. Zlokalizowane były na Targowisku Miejskim.

CEL STRATEGICZNY I:

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Tworzenie warunków do rozwoju turystyki

ZADANIE 3:

Budowa zbiornika retencyjnego w dzielnicy Górki

27 stycznia 2022 roku w Starostwie Powiatowym w Łowiczu miało miejsce podpisanie listu intencyjnego w sprawie utworzenia Lokalnego Partnerstwa do Spraw Wody na terenie powiatu łowickiego. Strony intencyjnego listu, mając za cel zapobieganie skutkom suszy na obszarze powiatu łowickiego oraz poprawę gospodarki wodnej na terenie powiatu, deklarują podjęcie wszelkich działań zmierzających do współpracy w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich.

List stanowi również potwierdzenie woli podjęcia partnerstwa zmierzającego do współpracy w wykorzystaniu posiadanego przez Strony potencjału merytorycznego i infrastrukturalnego w celu wypracowania wspólnych rozwiązań oraz współdecydowania o działaniach na rzecz poprawy gospodarki wodnej. Zapisy listu stanowią, iż podjęte zostaną rozmowy i uzgodnienia, co do wypracowania „Planu rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030” zawierającego między innymi listę priorytetowych działań inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu oraz poprzez wspieranie akcji informacyjnych i edukacyjnych dotyczących racjonalnego gospodarowania wodą pod kątem bezpieczeństwa i potrzeb mieszkańców, jak i zabezpieczenia celów produkcyjnych i ochrony środowiska.

Pod listem, poza władzami Powiatu Łowickiego, podpisali się: Burmistrz Miasta Łowicza, Wójtowie Gmin: Zduny, Kiernozia, Nieborów, Bielawy, Chaśno, Domaniewice, Kocierzew Południowy, Łowicz, Łyszkowice, przedstawiciele Gminnej Spółki Wodnej w Zdunach, Domaniewicach i Kiernozi oraz Leśnego Zakładu Doświadczalnego SGGW w Rogowie i Zarządu Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Łowiczu.

Powiat Łowicki, co wartym jest podkreślenia, został liderem partnerstwa. List intencyjny, ustanawiający formalnie partnerstwo, będzie między innymi podstawą do podjęcia działań przez Powiat Łowicki, Miasto Łowicz, Gminy: Nieborów, Łowicz oraz Bielawy na drodze do pozyskania środków finansowych w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie” na budowę zbiornika retencyjnego. (źródło: lowicz24.eu).

Rada Powiatu Łowickiego przyjęła w budżecie Powiatu Łowickiego na 2023 rok środki w kwocie 160 000 złotych na wykonanie dokumentacji projektowej ZBIORNIKA RETENCYJNEGO przy rzece Bzurze w okolicach Otolic.

CEL STRATEGICZNY I:

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Tworzenie warunków do rozwoju turystyki

ZADANIE 4.

Rewitalizacja śródmieścia

a) Rządowy Program Odbudowy Zabytków

W 2023 roku nie wykonywano inwestycji związanych z rewitalizacją Starego Rynku, ale Miasto przystąpiło do Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Miasta Łowicza. Z wnioskiem o pozyskanie dofinansowania mogły wystąpić do ratusza osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne posiadające tytuł prawny do zabytku.

Rada Miejska w Łowiczu zaopiniowała pozytywnie 6 wniosków, które ubiegają się o dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych ze środków Programu:

1. Remont dachu kamienicy z 1 poł. XVII w. położonej Nowy Rynek 2 w Łowiczu;
2. Remont zabytkowego budynku przy Placu Koński Targ 5 w Łowiczu (dawniej 1 Maja 5);
3. „Poprawa wizerunku Starego Rynku w Łowiczu, poprzez kompleksowy remont zabytkowej kamienicy Stary Rynek 9/10 w Łowiczu”;
4. Kompleksowe prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane cmentarza żydowskiego w Łowiczu”;
5. „Wykonanie prac remontowych i konserwatorskich dachu nawy południowej Bazyliki Katedralnej pw. Wniebowzięcia NMP w Łowiczu (XVII wiek)”;
6. „Konserwacja ołtarza głównego oraz remont okien prezbiterium, Łowicz, Kościół p.w. Matki Bożej Łaskawej i św. Wojciecha, OO. Pijarów (XVII w.)”.

Dodatkowo Miasto złożyło własne wnioski obejmujące swoim zakresem kompleksowy remont Kamienicy Napoleońskiej – Stary Rynek 3

7. „Odrestaurowanie zabytkowej Kamienicy Napoleońskiej z przełomu XVII i XVIII wieku w północnej pierzei Placu Stary Rynek w Łowiczu – etap I”.
8. „Odrestaurowanie zabytkowej Kamienicy Napoleońskiej z przełomu XVII i XVIII wieku w północnej pierzei Placu Stary Rynek w Łowiczu – etap II”.
9. „Odrestaurowanie zabytkowej Kamienicy Napoleońskiej z przełomu XVII i XVIII wieku w północnej pierzei Placu Stary Rynek w Łowiczu – etap III”.

b) Rządowy Program Odbudowy Zabytków

W roku 2022 przystąpiono do przebudowy ul. Mostowej z modernizacją mostu i budową ścieżki rowerowej od ul. Mostowej do ul. Warszawskiej w Łowiczu. Jest to zadanie inwestycyjne na granicy zabytkowego śródmieścia. Zakres prac obejmuje modernizację mostu na rzece Bzura, budowę ronda na skrzyżowaniu na ul. Mostowej ze skrzyżowaniem z ul. Starorzecze i ul. Tkaczew, ścieżkę pieszo-rowerową od istniejącej ścieżki na wale wzdłuż parku Błonie, przecinającą ul. Mostową wzdłuż Bzury, pod mostem kolejowym i do ul. Wyzwolenia, ze zjazdami na wysokości ul. Chrobrego i ul. Gdańskiej. Jest to ogromne zadanie inwestycyjne na które Miasto otrzymało dofinansowanie w wysokości 21,85 mln zł. Prace obecnie trwają a zakończenie jest przewidywane na połowę roku 2024.

CEL STRATEGICZNY I.

***Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta
w celu zwiększenia zamożności i efektywnego
zwalczania bezrobocia***

PROGRAM STRATEGICZNY:

Kreowanie warunków rozwoju potencjału gospodarczego

ZADANIE 1.

Zabezpieczenie i infrastrukturalne przygotowanie terenów dla rozwoju nowej działalności gospodarczej

a) Przygotowanie terenów inwestycyjnych do sprzedaży

W dniu 9 listopada 2023 roku odbył się przetarg na sprzedaż niezabudowanej nieruchomości położonej w Łowiczu w obrębie Korabka przy ul. Matejki nr 7 oznaczonej w ewidencji gruntów nr 8080/64 o pow. 0,5026 ha. Nieruchomość posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej, jest niezagospodarowana, położona w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, znajduje się w terenie oznaczonym symbolem **4.81.MW.** - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Zasady i warunki zagospodarowania: wysokość budynków mieszkalnych do 5 kondygnacji nadziemnych, zakaz realizacji budynków gospodarczych, dopuszcza się realizację obiektów usługowych z zakresu handlu i usług nieprodukcyjnych o powierzchni użytkowej do 200 m². Nieruchomość została sprzedana firmie NOWE CENTRUM K&K spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości Sade Budy. Inwestor planuje zabudować nieruchomość budownictwem wielorodzinnym, które pomoże zaspokoić potrzeby mieszkaniowe mieszkańców miasta.

CEL STRATEGICZNY I.

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Kreowanie warunków rozwoju potencjału gospodarczego

ZADANIE 2.

Stworzenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości

a) Punktu Obsługi Inwestora (POI)

Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Aktywności Obywatelskiej i Przedsiębiorczości realizując zadanie „Wdrażanie nowoczesnych standardów obsługi inwestora” wdrożył w budynku Urzędu Miejskiego w Al. Sienkiewicza 62 Punkt Obsługi Inwestora (POI). Obsługą punktu zajmują się pracownicy wydziału. W ramach zadania pozyskano sprzęt do funkcjonowania punktu, tj. odbiornik TV na statywie jezdny i bezprzewodowy system prezentacji (całość sfinansowana z projektu) przyjęto założenia dot. zakresu wsparcia świadczonego w POI:

- a) udzielanie zainteresowanym podmiotom informacji o warunkach i możliwościach prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania w gminie, dostępnych instrumentach wsparcia, zachętach inwestycyjnych, w tym prezentacja posiadanej przez JST oferty inwestycyjnej,
- b) podejmowanie działań sprzyjających nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów z inwestorami,
- c) organizowanie w razie potrzeby wizyt lokalizacyjnych inwestorów na terenie Miasta i współdziałanie z innymi podmiotami w tym zakresie,
- d) asystowanie inwestorom w niezbędnych procedurach administracyjnych i prawnych występujących w trakcie realizacji projektu inwestycyjnego,
- e) opieka poinwestycyjna – łącznie ze wsparciem firm, które już działają na terenie JST, utrzymywanie stałego kontaktu i pomoc w rozwiązywaniu bieżących kłopotów związanych w działalnością na terenie gminy,
- f) współdziałanie z jednostkami urzędu w zakresie pozyskiwania i obsługi inwestorów oraz prowadzenia działań wspierających przedsiębiorczość,
- g) prowadzenie zakładki przeznaczonej dla inwestorów na portalu gminy zgodnie ze standardami PAIH; dbałość o aktualność informacji,
- h) aktualizacja danych dotyczących ofert lokalizacyjnych gminy w generatorze ofert inwestycyjnych Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu.

CEL STRATEGICZNY I.

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Kreowanie warunków rozwoju potencjału gospodarczego

ZADANIE 3.

Zbudowanie i wdrażanie pro-gospodarczego systemu promocji miasta

a) Bieżące aktualizowanie informacji na stronie lowicz.biznesowy.eu

Pracownicy Wydziału Współpracy z Organizacjami, Pozarządowymi, Aktywności Obywatelskiej i Przedsiębiorczości w 2023 roku na bieżąco aktualizowali informacje na stronie internetowej, publikując treści z zakresu: szkoleń, projektów, wydarzeń oraz wsparcia i dofinansowań dla przedsiębiorców. Aktualizowana jest również baza przedsiębiorców oraz informacje o terenach inwestycyjnych. Informacje publikowane są również za pośrednictwem fanpage Miasta Łowicza na portalu Facebook.

b) Miasto Łowicz w projekcie „Wdrażanie standardów obsługi inwestora w samorządach województwa łódzkiego”

Miasto Łowicz zostało zakwalifikowane do projektu „Wdrażanie standardów obsługi inwestora w samorządach województwa łódzkiego” nr WND-POWR.02.18.00-00-0015/19, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Projekt ten skierowany jest do samorządów naszego regionu, które chcą podnieść jakość obsługi inwestorów, dzięki wprowadzeniu jednolitych standardów rekomendowanych przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A. W ramach udziału w projekcie pracownicy Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Aktywności Obywatelskiej i Przedsiębiorczości pozyskali wiedzę niezbędną do obsługi inwestora, a także przygotowanie do negocjacji.

CEL STRATEGICZNY I.

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Kreowanie warunków rozwoju potencjału gospodarczego

ZADANIE 4.

Opracowanie i wdrażanie zasad pro-rozwojowej polityki budżetowej i inwestycyjnej miasta

a) Działalność Wydziału do Spraw Pozyskiwania Środków Zewnętrznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu

Wydział prowadzi stały monitoring funduszy Unii Europejskiej i innych podobnych źródeł finansowania (dotacji, pożyczek, kredytów) w zakresie możliwości realizacji zadań Miasta. Wskazuje finansowe i organizacyjno-prawne możliwości zapewnienia środków dla realizacji inwestycji wynikających z przyjętych priorytetów i programów. Sporządza przy współpracy z wydziałami wnioski aplikacyjne wraz z załącznikami o uzyskanie środków z funduszy Unii Europejskiej i innych pozabudżetowych na realizację inwestycji. Bierze udział w przygotowaniu studium wykonalności dla opracowanych wniosków. Współpracuje z różnymi podmiotami w zakresie pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych na zadania. Prowadzi zbiorczą ewidencję inwestycji, które mogą korzystać z finansowania w ramach określonych funduszy.

Programy realizowane w 2023 roku:

Azbest

W roku 2023 Miasto Łowicz zachęcało mieszkańców do wzięcia udziału w akcji usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z nieruchomości znajdujących się na terenie Miasta Łowicza. Zadanie obejmowało usunięcie odpadów zawierających azbest z nieruchomości znajdujących się na terenie miasta, tj. właściwe zapakowanie odpadów zawierających azbest, załadunek, transport i przekazanie do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest na uprawnionym składowisku.

W 2023 roku wyniki usuwania azbestu z nieruchomości znajdujących się na terenie Miasta Łowicza kształtują się następująco:

- Liczba posesji – 29
- Całkowity koszt zadania – 20 832,00 zł (netto)
- Ilość odebranych odpadów – 52,08 Mg

Miasto Łowicz planuje w 2026 roku dokonać kolejnej aktualizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta Łowicza”.

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – edycja ósma

Miasto Łowicz w ósmej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych otrzymało promesę na kwotę 2 000 000,00 zł na zadanie inwestycyjne pn: „Montaż instalacji PV oraz pomp ciepła w budynkach użyteczności publicznej będących własnością Miasta Łowicza” (11.10.2023 r. – data promesy).

Inwestycja zakłada montaż:

- instalacji PV o mocy nieprzekraczającej 25 kWp wraz z montażem pomp ciepła powietrze-powietrze o mocy do 3 i 7 kW na potrzebę ogrzewania budynku Schroniska dla zwierząt w Łowiczu, ul. Katarzynów 113, 99-400 Łowicz;

- instalacji PV o mocy

nieprzekraczającej 50 kWp na potrzebę zasilania w energię elektryczną następujących budynków użyteczności publicznej będących własnością miasta Łowicza:

- a) Miejska Pływalnia w Łowiczu, ul. Kaliska 5;
- b) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łowiczu – Hala nr 1, ul. Jana Pawła II 3;
- c) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łowiczu – Hala nr 2, ul. Topolowa 2;
- d) Przedszkole nr 1 "Stokrotka" w Łowiczu, ul. Ułańska 1;
- e) Przedszkole Integracyjne nr 6 „Pod Świerkami” w Łowiczu, ul. Księżacka 26;
- f) Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza w Łowiczu, ul Adama Mickiewicza 1;
- g) Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kard. Karola Wojtyły – Papieża Polaka, ul. Grunwaldzka 9.

Funkcjonowanie punktu informacyjno-konsultacyjnego Programu Priorytetowego „Czyste powietrze”

W 2023 roku w punkcie udzielono 798 konsultacji osobom zainteresowanym uzyskaniem dofinansowania w ramach programu. Przygotowano 92 wnioski o dofinansowanie o podstawowym i 40 wniosków o dofinansowanie o podwyższonym poziomie dofinansowania oraz 112 wniosków o płatność.

Na mocy aneksu nr 6/2022 z 20.10.2023 r. do porozumienia z dnia 12.07.2019 r. miasto pozyskało 35 000,00 zł na funkcjonowanie punktu konsultacyjnego.

Dodatkowo Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w 2023 r. wypłacił Miastu Łowicz 10 575,00 zł z tytułu zawartego porozumienia i późniejszych aneksów do niego.

Dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenia emisji pyłów i gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych w ramach programu „Ciepłe mieszkanie”

W dniu 23 listopada 2023 r. Uchwałą Nr LXXXIV/589/2023 Rada Miejska w Łowiczu przyjęła zasady dofinansowania przedsięwzięć mających na celu wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych zlokalizowanych w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych w ramach Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi przyznał Miastu Łowicz dofinansowanie w formie dotacji do kwoty 2 687 500,00 zł na zadania realizowane w ramach programu Priorytetowego „Czyste Mieszkanie”.

CEL STRATEGICZNY I.

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Kreowanie warunków rozwoju potencjału gospodarczego

Zadanie 5.

Integrowanie lokalnego środowiska przedsiębiorców

a) Powołanie Łowickiej Rady Biznesu

Zgodnie z Zarządzeniem nr 343/2023 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 24 października 2023 r. w sprawie ustalenia zasad powoływania Łowickiej Rady Biznesu oraz regulaminu jej działania, Burmistrz Miasta Łowicza ogłosił nabór kandydatów do Łowickiej Rady Biznesu. Dokumenty można było składać w terminie - od dnia 26 października do 16 listopada 2023 r.

W dniu 5 grudnia 2023 r. Zarządzeniem Nr 402/2023 Burmistrz Miasta Łowicza powołał Łowicką Radę Biznesu w Składzie:

1. Michalina Iwańska
2. Aleksandra Bobrowska
3. Wioletta Tosik
4. Mariusz Siewiera
5. Piotr Chorążak
6. Józef Bielawski
7. Izabela Haczykowska
8. Robert Serafiński
9. Marek Ciesielski

10.Łukasz Papuga

11.Adam Kalinowski

Pierwsze spotkanie założycielskie zostało zorganizowane w dniu 18 grudnia 2023 roku. Łowicka Rada Biznesu kadencji 2023-2026 ukonstytuowała się następująco:

Piotr Chorążak - przewodniczący

Józef Bielawski - wiceprzewodniczący

Wioletta Tosik - sekretarz

Łowicka Rada Biznesu podejmuje wszelkie działania kierując się dobrem mieszkańców i interesem całego łowickiego środowiska gospodarczego. Członkowie Rady pełnią swoje funkcje społecznie i za udział w posiedzeniach nie przysługuje im wynagrodzenie ani rekompensata za utracone zarobki. Radę tworzą przedsiębiorcy mający siedzibę lub prowadzący działalność na terenie miasta. Rada powoływana jest na okres 3 lat, a jej skład stanowi od 11 do 15 osób.

Celem Rady jest:

1. reprezentowanie interesów przedsiębiorców, rzemieślników i innych podmiotów gospodarczych z terenu miasta w kontaktach z organami administracji samorządowej;
2. przyczynianie się do tworzenia optymalnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości;
3. promowanie miasta jako miasta atrakcyjnego dla inwestycji gospodarczych;
4. wspieranie inicjatyw zmierzających do tworzenia infrastruktury służącej rozwojowi gospodarstwu miasta i pobudzających aktywność społeczno-gospodarczą mieszkańców miasta;
5. promowanie i integrowanie lokalnej przedsiębiorczości;
6. promowanie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Rada realizuje swoje cele w szczególności poprzez:

1. opiniowanie i konsultowanie dokumentów dotyczących polityki gospodarczej miasta,
2. prowadzenie działalności polegającej na organizowaniu m. in. odczytów, prelekcji, spotkań, debat, konferencji i szkoleń;
3. publiczne wyrażanie i prezentowanie stanowiska odnoszącego się do spraw gospodarczych dotyczących miasta;
4. doradztwo organizacyjne, techniczne, prawne i ekonomiczne;
5. wspieranie i inicjowanie inicjatyw gospodarczych.

CEL STRATEGICZNY I.

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Stworzenie nowoczesnego systemu zarządzania miastem

ZADANIE 1.

Przystosowanie administracji do zmieniających

się wymagań klienta urzędu

a) W Urzędzie Miejskim w Łowiczu funkcjonuje usługa „Paybynet”

To pierwszy w Polsce system płatności online bezpośrednio z rachunku klienta na rachunek sklepu internetowego lub urzędu. Stanowiska do obsługi płatności znajdują się w Urzędzie Stanu Cywilnego, Wydziale Finansowym, Wydziale Spraw Obywatelskich i Wydziale Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa.

b) Miejski System Powiadomiania SMS służący do informowania mieszkańców o ważnych wydarzeniach i ostrzegania przed zagrożeniami

Dzięki systemowi mieszkańcy otrzymują bezpłatne wiadomości SMS z informacjami o: sytuacjach kryzysowych zagrażających zdrowiu i życiu, zagrożeniach meteorologicznych lub hydrologicznych (np. burze, silne opady, silne wichury, śnieżyce i inne), wydarzeniach kulturalnych i sportowych (festyny, imprezy sportowe, koncerty), z zakresu gospodarki komunalnej (np. zbiórka odpadów wielkogabarytowych, przerwy w dostawie wody, prądu).

c) Modernizacja budynku ratusza – utworzenie biura podawczego

W budynku głównym Urzędu Miejskiego w Łowiczu przy pl. Stary Rynek 1 na parterze funkcjonuje Biuro Podawcze usprawniające załatwianie spraw administracyjno-urzędowych. Jest to punkt, w którym przyjmowane są pisma skierowane do Burmistrza lub poszczególnych wydziałów Urzędu. Wpływające pisma są znakowane pieczęcią wpływu i adnotacją zawierającą datę i godzinę wpływu pisma, liczbę załączników i podpis przyjmującego pismo. W biurze można również uzyskać urzędowe informacje.

Zakres prac obejmuje remont i przebudowę pomieszczeń wraz z dostosowaniem instalacji do potrzeb nowych pomieszczeń. Przeprowadzono 2 postępowania przetargowe. W pierwszym nie wpłynęła żadna oferta. W grudniu 2022 r. wszczęto nowe postępowanie przetargowe i dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty, tj. CRB Łukasz Baleja z siedzibą w Głownie. Umowa została podpisana w styczniu 2023 r. Zakończenie prac nastąpiło na początku marca 2024 r.

d) Oplatomat w Urzędzie Miejskim w Łowiczu

W dniu 16.10.2023 r. kasa stacjonarna w Ratuszu Miejskim została zlikwidowana. Wszelkich płatności w Urzędzie Miejskim w Łowiczu, można dokonywać wyłącznie za pomocą oplatomatu w godzinach pracy urzędu. Oplatomat znajduje się przy Biurze Podawczym (wejście na prawo do Ratusza). Płatności będą mogły być realizowane zarówno w formie gotówki z opcją wydania reszty lub kartą płatniczą.

CEL STRATEGICZNY II:

Podniesienie poziomu i jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Poprawa stanu środowiska naturalnego

ZADANIE 1:

Utrwalenie i poszerzenie terenów zielonych

1. Pielęgnacja i utrzymanie zieleni miejskiej na terenie Gminy Miasto Łowicz.

W ramach prawidłowego i poprawnego utrzymania stanu środowiska naturalnego, prowadzona jest bieżąca pielęgnacja i utrzymanie zieleni miejskiej na terenie Gminy Miasta Łowicza, w tym skwerów i parków miejskich. W/w zadanie polega m.in. na:

- systematycznym stryżeniu trawy, zbieraniu śmieci, przycinaniu odrostów drzew rosnących w pasach drogowych,

- zaprojektowaniu, wykonaniu rabat kwiatowych, a później ich właściwym utrzymaniem i pielęgnacją,

- zagospodarowaniu i utrzymanie donic poprzez odpowiednie obsadzenie kwiatami, na podstawie projektu zagospodarowania donic sporządzonego przez Wykonawcę,
- sadzeniu, opalikowaniu drzew, w miejscach wskazanych przez przedstawicieli miasta, a następnie ich pielęgnacja (w ciągu trwania umowy), w tym podlewanie,
- systematycznym koszeniu grobów żołnierskich, bieżącym ich porządkowaniu, opryskiwaniu alejek żwirowych preparatem chwastobójczym, pielęgnacji żywopłotu, koszeniu terenu wokół cmentarza,
- pielęgnacji żywopłotów rosnących na terenach parków, skwerów i ciągów komunikacyjnych (obejmującą strzyżenie w ciągu sezonu wegetacyjnego, pielienie i nasadzenia uzupełniające),
- systematycznym oczyszczaniu oczka wodnego zlokalizowanego przy ul. Chmielińskiej oraz bieżącej naprawi mostka nad tym oczkiem oraz jego skarp, jak również oczyszczanie wybranych rowów odwadniających.

Powyższe działania mają na celu utrzymanie zieleni miejskiej w estetycznym stanie.

2. Pielęgnacja i usunięcie drzew rosnących na terenie Gminy Miasto Łowicz.

Jak co roku, również w 2023 r. w ramach prawidłowego utrzymania drzew (tj. zieleni wysokiej) poprawy ich witalności ale także poprawy bezpieczeństwa, zostały wykonane usługi polegającej na pielęgnacji drzew rosnących na terenie Gminy Miasto Łowicz, w określonych lokalizacjach.

Zabiegom pielęgnacyjnym w obrębie koron drzew, w 2023 r. zostały poddane również 2 szt. drzew gat. dąb szypułkowy – pomniki przyrody rosnące odpowiednio:

- w pasie drogowym ul. Starzyńskiego w Łowiczu, na pasie zieleni dzielącym jezdnię (od strony skrzyżowania z ul. Gen. Wł. Sikorskiego),
- w sąsiedztwie pasa drogowego ul. Starorzecze w Łowiczu, (tj. rośnie 50 m na zachód od mostu na ul. Mostowej, przy wale).

Przeprowadzenie stosownych zabiegów pielęgnacyjnych, miało na celu jak najdłuższe zachowanie dziedzictwa przyrodniczo – kulturowo – krajobrazowego, jakim są w/w pomniki przyrody i utrzymanie tych drzew w dobrym stanie zdrowotnym.

3. Konkursu „Zielone Miasto” na najładniej urządzonej ogród i balkon organizowany dla mieszkańców Łowicza w 2023 r.

W dniu 6 czerwca 2023 r. został ogłoszony przez Burmistrza Miasta Łowicza konkurs „Zielone Miasto” na najładniej urządzonej ogród i balkon, organizowany dla mieszkańców Łowicza, po kilkuletniej przerwie (ostatnia edycja była w 2019 r.).

Warunkiem uczestnictwa było pisemne zgłoszenie (dostępny był gotowy wzór druku zgłoszeniowego) do Organizatora konkursu tj. Burmistrza Miasta Łowicza, w terminie nieprzekraczalnym do dnia 20 czerwca 2023 r.. Zgłoszenia można było dokonać w imieniu własnym lub na rzecz innych osób, przy spełnieniu warunku, że dany obiekt jest samodzielnie pielęgnowany przez właściciela, leży w granicach Gminy Miasto Łowicz, a właściciel wyraża zgodę na udział w konkursie. W tym roku, było jedno zgłoszenie ogrodu na rzecz innej osób tj. przez członka rodziny.

Jak co roku, w konkursie mogli wziąć udział wyłącznie mieszkańcy Łowicza, którzy w sposób szczególny starają się upiększyć swoje otoczenie.

Tradycyjnie, konkurs realizowany był w trzech kategoriach:

- 1) kategoria I – ogród przy budynku jednorodzinny,
- 2) kategoria II – ogród przy budynku wielorodzinnym,

3) kategoria III – balkon, w tym również okno.
Tak jak dotychczas, udział w konkursie możliwy był tylko w jednej kategorii.

W edycji konkursu z 2023 r. było sporo zgłoszeń (tj. łącznie 10 zgłoszeń), W tej edycji zgłoszono:

- 6 ogrodów w kategorii I – ogród przy budynku jednorodzinnym,
- 2 ogrody w kategorii II – ogród przy budynku wielorodzinnym,
- 2 balkony w kategorii III – balkon, w tym również okno. W tej kategorii zawsze jest mniej zgłoszeń mimo, że na terenie naszego miasta zauważa się wiele ukwieconych balkonów.

Jak zawsze, komisja oglądała zgłoszone obiekty. Część stanowiły obiekty, które członkowie komisji już widzieli w poprzednich edycjach. Jednak warto było odwiedzić je ponownie. W edycji 2023 r. były też obiekty, których członkowie komisji nie znali (3 ogrody i 2 balkony), czyli do grona „konkursowiczów” dołączyły nowe osoby.

Zgłoszenia konkursowe dowodzą, że w naszym społeczeństwie są osoby, które z zamiłowaniem dbają o swoje otoczenie i chcą podzielić się efektem swojej pracy z innymi. Ogrody, które obejrzała komisja potwierdzają tezę, że ogród należy pielęgnować długoterminowo, a nie tylko na potrzeby konkursu.

Tradycyjnie, nagrodami dla zwycięzcy konkursu w danej kategorii było sfinansowanie towarów zakupionych w sklepach ogrodniczych. Zgodnie z regulaminem konkursu wartości nagród zostały ustalone w następujących kwotach:

- 1) w I i II kategorii:
  - a) za zajęcie I miejsca w wysokości do 600 zł,
  - b) za zajęcie II miejsca w wysokości do 400 zł,
  - c) za zajęcie III miejsca w wysokości do 250 zł,
- 2) w III kategorii:
  - a) za zajęcie I miejsca w wysokości do 350 zł,
  - b) za zajęcie II miejsca w wysokości do 250 zł,
  - c) za zajęcie III miejsca w wysokości do 150 zł.

W wyniku przeprowadzonych oględzin, dokonano oceny zgłoszonych obiektów w wyniku, których komisja przyznała odpowiednie miejsca w konkursie „Zielone Miasto” na najładniej urządzonego ogród i balkon, w każdej kategorii.

Utrzymanie Lasu Komunalnego.

Na terenie Miasta Łowicz znajdują się lasy i grunty leśne, największym kompleksem leśnym jest Las Komunalny, znajdujący się w południowej części miasta w obrębie Kostka. Zadaniem Gminy Miasto Łowicz jest bieżące utrzymanie tego kompleksu, co roku zlecane jest wykonanie prac agrotechnicznych i konserwacyjnych w Lesie Komunalnym, przez Zakład Utrzymania Miasta Sp. z o.o. Dodatkowo w 2023 r. zostało zlecone wykonanie usługi polegającej na odnowieniu zniszczonych powierzchni leśnych, po wichurze 14/15 lipca 2021 r. polegających na oczyszczeniu powierzchni z pozostałości po wiatrolomach (w tym przygotowanie gleby obejmujące orkę pługiem leśnym oraz przygotowanie i zabezpieczenie sadzonek) oraz zorganizowanie nasadzeń (gdzie wybór gatunków należało dokonać zgodnie z zasadami hodowli lasu oraz Uproszczonym Planem Urządzania Lasku Komunalnego w Łowiczu na okres od 01.01.2020 r. do 31.12.2029 r.

CEL STRATEGICZNY:

Podniesienie poziomu i jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:
Poprawa stanu środowiska naturalnego

ZADANIE 2:
Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców
- promocja edukacji ekologicznej

4. Programy ekologiczne współfinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

Do konkursu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi przystąpiły dwie łowickie szkoły Szkoła Podstawowa nr 2 w Łowiczu oraz Szkoła Podstawowa nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Łowiczu.

W ramach konkursu można było uzyskać dofinansowanie między innymi do:

- 1) zakupu/wykonania pomocy dydaktycznych związanych bezpośrednio z edukacją przyrodniczą/biologiczną/ekologiczną/geograficzną/ chemiczno-fizyczną,
- 2) zakupu sprzętu audiowizualnego, komputerowego, sprzętu nagłaśniającego, tablic multimedialnych (monitorów interaktywnych).

Obie szkoły, tj. Szkoła Podstawowa nr 2 w Łowiczu oraz Szkoła Podstawowa nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Łowiczu otrzymały dofinansowanie na utworzenie ekopracowni z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

- Szkoła Podstawowa nr 2 otrzymała dofinansowanie w wysokości 59.998 zł., a całkowity koszt zadania to kwota 63.248 zł. (% dofinansowania – 94,86).
- Szkoła Podstawowa nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi otrzymała dofinansowanie w wysokości 60.000 zł., a całkowity koszt zadania to kwota 63.200 zł. (% dofinansowania – 94,94).

W czerwcu 2023 r. obie szkoły zakończyły ww. projekt.

„Nasze Ekologiczne Pracownie” - konkurs WFOŚiGW w Łodzi na rok 2023/2024:

W lutym 2023 roku, do konkursu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi **przystąpiła Szkoła Podstawowa nr 3.**

Na wniosek Wydziału, **Szkoła Podstawowa nr 3 otrzymała dofinansowanie w wysokości 58.200 zł., a całkowity koszt zadania to kwota 63.200 zł. (% dofinansowania – 92,09).** Projekt kończy się w czerwcu 2024 r. Utworzenie ekopracowni obejmuje remont sali dydaktycznej, zakup pomocy dydaktycznych, mebli, sprzętu audio-wideo.

a) Pojemniki na nakrętki PET na terenie miasta

Na terenie Parku Błonie w Łowiczu, a dokładniej przy wejściu na teren parku w bliskim sąsiedztwie ulicy Świętego Floriana, ustawiony został w uzgodnieniu z Miastem Łowicz specjalny pojemnik do którego można wrzucać plastikowe nakrętki z przeznaczeniem na wsparcie chorych lub niepełnosprawnych osób, a w szczególności dzieci. Akcje zbierania nakrętek to jedna z popularnych form niesienia pomocy innym. Nakrętki zbiera się po to, aby pomóc osobom potrzebującym, pokryć różnego rodzaju koszty związane np. z zakupem wózka inwalidzkiego, sfinansowania leczenia dziecka, czy pomocą domom dziecka. Pojemnik na zlecenie Stowarzyszenia „Łączy nas Łowicz” wykonała bezpłatnie łowicka firma Pro-Vega. Spełnia on nie tylko funkcję charytatywną, ale również ekologiczną, gdyż uświadamia rolę recyklingu i skłania mieszkańców do dbania o środowisko naturalne. W roku 2023 pojemnik został opróżniony 14 razy. Jego pojemność wynosi 1200 litrów, co daje ok.200 kg pozyskanego do przetworzenia polipropylenu z nakrętek. Podobne metalowe pojemniki zostały ustawione w kilku lokalizacjach przez Łowicką Spółdzielnię Mieszkaniową. Przygotowała je firma z Białogardu. Pojemniki stanęły na osiedlach: Bratkowice, Dąbrowskiego, Tkaczew, Konopnickiej i Starzyńskiego. W ramach szerszej akcji zostały przygotowane dla wszystkich lokatorów ŁSM materiały informacyjne na temat zasad sortowania odpadów. Są to naklejki na kosze z zasadami segregacji, które trafiły do skrzynek pocztowych członków Spółdzielni. Obsługą pojemników ŁSM zajmuje się stowarzyszenie RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ! Łącznie w ramach akcji zebrano do „niebieskich serc” już blisko 1,9 t. plastikowych nakrętek.

CEL STRATEGICZNY:
Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:
Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

ZADANIE 1.
*Stymulowanie aktywności mieszkańców
miasta w zakresie rekreacyjno-sportowym*

- a) **Działania inwestycyjne, modernizacyjne i zakup wyposażenia w instytucjach kultury fizycznej - OSiR w 2023 r.**

Hala OSiR nr 1 ul. Jana Pawła II 3, stadion

- wymiana lamp sodowych na LED w hali głównej
- kompleksowa modernizacja oświetlenia w pomieszczeniach socjalnych i gospodarczych (LED)
- malowanie korytarzy w hali OSiR nr 1
- wymiana elektrycznej szafy głównej
- czyszczenie bieżni lekkoatletycznej na stadionie oraz wymiana uszkodzonych siedzisk na stadionie
- uzupełnienie sztucznej trawy na boisku, podklejenie oderwanych elementów

Pływalnia OSiR, ul. Kaliska 5

- wymiana pompy do tłoczenia wody basenowej
- konserwacja dopływów wody do filtrów głównych
- wymiana zewnętrznego oświetlenia na LED
- wymiana lamp nad nieką basenową na LED oraz wymiana lamp ewakuacyjnych oraz modernizacja całego oświetlenia na pływalni na ledowe.

Hala OSiR nr 2 ul. Topolowa 2

- dokończenie wymiany oświetlenia sodowego na LED-owe
- wymiana oświetlenia na LED w korytarzach, pomieszczeniach sanitarnych i szatniach
- malowanie łazienek i korytarzy
- malowanie lamperii w hali głównej
- ułożenie bezpiecznej podłogi w siłowni męskiej
- wymiana siedzisk w urządzeniach w siłowni męskiej
- częściowa konserwacja dachu hali

a) Budowa budynku zaplecza stadionu przy ul. Starzyńskiego

W ramach drugiej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych, Miasto Łowicz na inwestycję: „Budowa budynku zaplecza stadionu przy ul. Starzyńskiego w Łowiczu” otrzymało dofinansowanie w wysokości 4.995.000,00 PLN

e) Udzielono dotacji celowej w wysokości 180 000,00 zł Miejskiemu Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu „Pelikan” Łowicz, dla zadania „Trening czyni mistrza – trenują zyskują”

Zajęcia treningowe prowadzone były w 6 grupach (drużynach) według kategorii wiekowej stosownie do postanowień wynikających z regulaminów Polskiego Związku Piłki Nożnej w oparciu o opracowane Programy Szkoleniowe (w rocznikach od 2007 do 2011). Treningi prowadzone były przez trenerów posiadających odpowiednie licencje. Zajęcia prowadzone były 3 razy w tygodniu w rocznikach 2007,2008,2009 i 2010.

Treningi odbywały się na boisku piłkarskim Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łowiczu, boisko udostępniane jest klubowi bezpłatnie przez Gminę Miasto Łowicz. Zajęcia prowadzone były od 6 kwietnia 2023 do 31 grudnia 2023 r., łącznie przeprowadzono 301 jednostek treningowych dla 120 zawodników, trwających minimum 1,5 godziny.

Zawodnicy uczestniczyli w zajęciach za pisemną zgodą rodziców, są oni objęci ubezpieczeniem grupowym od nieszczęśliwych wypadków. Warunkiem koniecznym uczestniczenia w zajęciach są pozytywne i ważne badania lekarskie (badania laboratoryjne oraz badania wykonywane przez lekarza posiadającego specjalizację w zakresie sportu, którym zawodnicy poddawani są dwa razy w ciągu roku). Realizacja założeń szkoleniowych wymagała dysponowania odpowiednim sprzętem sportowym. Łącznie zespoły rozegrały 124 mecze ligowe.

f) Udzielono dotacji celowej w wysokości 110 000,00 zł Uczniowskiemu Miejskiemu Klubowi Sportowemu Księżak w Łowiczu, dla zadania „Koszykówka moim sportem”

W klubie w sekcji koszykówki w całym roku 2023 trenowało 120 zawodników uczestniczących systematycznie w sportowych zajęciach pozalekcyjnych w zakresie koszykówki. Zajęcia szkoleniowo – treningowe odbywały się 2 do 4 razy w tygodniu dla każdej grupy treningowej po 1,5 godziny; Zrealizowano blisko 600 zajęć szkoleniowo- treningowych w zakresie koszykówki (z każdą grupą osobno, w zależności od poziomu zaawansowania uczestników i tematyką konkretnych zajęć zgodnie z programami szkolenia opracowanymi przez instruktorów i trenerów);

Zorganizowano 45 wyjazdów na zawody regionalne i turnieje. Organizowano turnieje towarzyskie koszykówki dla drużyn młodzieżowych. Ponad 70 zawodników i zawodniczek uczestniczyło w rozgrywkach i zawodach. Drużyny rywalizowały na arenie wojewódzkiej i międzywojewódzkiej. Zrealizowano 700 godzin sportowych zajęć pozalekcyjnych. W systemie szkolenia występują także zajęcia Skills Development, zajęcia te skierowane były do dzieci, które rozpoczynają swoją przygodę z koszykówką oraz zawodników, którzy chcą podnosić swoje umiejętności techniczne.

g) Udzielono dotacji celowej w wysokości 30 000,00 zł Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu „Akademia Pelikan” Łowicz, dla zadania „Łączy nas piłka”

W ramach realizacji zadania UKS Akademia Pelikan Łowicz zorganizowała pozalekcyjne zajęcia sportowe w dyscyplinie piłka nożna dla dzieci w wieku 4-12 lat (około 120 uczestników) w okresie kwiecień - czerwiec i sierpień – grudzień. Zajęcia prowadzono dla 7 grup treningowych (zespoły – "Młodzik I", „Orlik I”, „Orlik II”, „Żak I”, „Żak II”, „Skrzat I”, „Skrzat II”. Zorganizowano ok. 500 jednostek treningowych. Uczestnicy wzięli udział w ponad 50 meczach ligowych. Uczestnicy wzięli udział w 25 turniejach piłkarskich, 120 zawodników w aktywnej formie spędzało czas wolny. Klub zorganizował 10 turniejów piłkarskich.

Uczestnicy uzyskali wiedzę na temat zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu i narkotyków w ramach realizacji programu edukacyjno-profilaktycznego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom „Zabawa z pasją bez presji i agresji”.

i) Udzielono dotacji celowej w wysokości 28 000,00 zł Międzyszkolnemu Klubowi Sportowemu „ZRYW”, dla zadania „Trening czyni mistrza”

Prowadzenie zajęć szkoleniowo-treningowych w dwóch grupach: początkującej i zaawansowanej przy minimalnej liczebności grupy po 10 osób zajęcia odbywały się 3 razy w tygodniu po 1,5 godz (wtorek, czwartek, piątek).

Zajęcia były prowadzone systematycznie zgodnie z ustalonym harmonogramem. Zawodnicy wystartowali w Mistrzostwach Kutna, Mistrzostwach Polski Kata w Radomiu, Judo Bushido Cup – Piaseczno a także brali udział w licznych Turniejach we Włocławku, Bielsko-Białej, Skierniewicach, Sochaczewie,

Józefostawiu. W dniach 14-23 lipca 2023 zawodnicy klubu MKS ZRYW wraz z zaprzyjaźnionym klubem Wojownik Skierniewice przebywali na obozie letnim w Darłówku. Klub prowadził także zajęcia profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

j) Udzielono dotacji celowej w wysokości 25 000,00 zł Uczniowskiemu Miejskiemu Klubowi Sportowemu „KSIĘŻAK” w Łowiczu, dla zadania „Tenis stołowy moim sportem”

Prowadzenie zajęć z zakresu tenisa stołowego szkoleniowo-treningowych dla dzieci i młodzieży (chłopców i dziewcząt), które odbywały się 3 razy w tygodniu i prowadzone były przez 2 instruktorów. Zawodnicy startowali w turniejach organizowanych. W 2023 roku systematycznie uczęszczały na treningi i reprezentowały UMKS Księżak w różnej rangi zawodach 25 osób. Zorganizowano około 40 wyjazdów na zawody sportowe i mecze, rozegrano 32 mecze ligowe. Zajęcia szkoleniowo – treningowe odbywały się od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2023 r.

k) Udzielono dotacji celowej w wysokości 18 000,00 zł Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu KORABKA w Łowiczu, dla zadania „Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie lekka atletyka ”

Prowadzenie zajęć lekkoatletycznych dla dzieci i młodzieży w wieku 8-11 lat (dziewcząt i chłopców), łącznie 40 osób. Zajęcia miały charakter ćwiczeń ogólnorozwojowych. Uczestnicy rozwijali zdolności motoryczne i ogólną kondycję fizyczną, kształtowali i doskonalili m.in techniki kroku biegowego, skoku w dal, wżwyż. Treningi prowadzono dwa razy w tygodniu po 90 minut. Zawodnicy brali także udział w „Czwartkach lekkoatletycznych”, które odbyły się w okresie wiosennym. Pięcioro zawodników wzięło udział w Ogólnopolskim Finale Czwartków Lekkoatletycznych w Łodzi. Grupa lekkoatletów z UKS Jedyńka i UKS Korabka uczestniczyła w zawodach organizowanych przez miasto partnerskie Redę.

W dniach 13-21.08.2023 odbył się obóz sportowo-rekreacyjny w Jarosławcu. Klub prowadził zajęcia profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

l) Udzielono dotacji celowej w wysokości 17 000,00 zł Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu KORABKA w Łowiczu, dla zadania „Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych szkoleniowo - rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka siatkowa”

Prowadzenie zajęć szkoleniowo treningowych dla 2 drużyn męskich, grupa wiekowa 10-12 lat (28 osób) z zakresu piłki siatkowej, jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego, zajęcia realizowane były w ramach 4 godzin tygodniowo. Dominującą formą były gry i zabawy ruchowe, uzupełniane ścisłymi formami ruchu w postaci ćwiczeń gimnastycznych. Stałym wydarzeniem sportowym w kręgu siatkarskim jest Turniej o Puchar Prezesa UKS Korabka (29.12.2023).

m) Udzielono dotacji celowej w wysokości 27 500,00 zł Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu „Jedyńka” w Łowiczu, dla zadania „Lekkoatletyka i szachy - sport dla każdego”

Klub do 31 grudnia 2023 roku przeszkolił 29 zawodników z lekkoatletyki. Do 24 marca 2023 r., prowadzono zajęcia dwa razy w tygodniu na hali OSiR nr 2 w Łowiczu. Od 25.03.2023 do 31.12.2023 r. zawodnicy trenowali trzy razy w tygodniu na świeżym powietrzu (OSiR nr 1 – stadion). Zajęcia w okresie jesienno-zimowym odbywały się dodatkowo w hali OSiR nr 2, oraz w sali gimnastycznej w Al. Sienkiewicza 62 w Łowiczu. Brali także udział w zawodach lekkoatletycznych, zawodach szachowych. Klub zorganizował zajęcia z profilaktyki uzależnień pt. „Spójrz inaczej program zajęć wychowawczo – profilaktyczny dla dzieci i młodzieży.”

n) Udzielono dotacji celowej w wysokości 15 500,00 zł Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu „Pijarski Klub Sportowy”, dla zadania „Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie biegów lekkoatletycznych, szachów oraz piłki siatkowej”

Zadanie polegało na organizacji szkolenia dzieci i młodzieży w zakresie biegów lekkoatletycznych, szachów oraz piłki siatkowej, w celu zapewnienia młodzieży prawidłowego rozwoju fizycznego w tym poprawienie sprawności psychoruchowej dzieci i młodzieży, propagowanie zdrowego stylu życia, prowadzenie zajęć profilaktycznych i terapeutycznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz choroby alkoholowej. Do 31 grudnia 2023 r., zrealizowano łącznie 170 godzin zajęć treningowych. Liczba uczestników zadania wyniosła łącznie 40 osób, w tym 16 uczestników sekcji biegowej oraz 24 uczestników sekcji szachowej. Zawodnicy sekcji biegowej wzięli udział w 14 imprezach biegowych na różnych szczeblach, w których zajęli 27 miejsc na podium, w tym odnieśli 18 zwycięstw. Zawodnicy sekcji szachowej uczestniczyli w 43 turniejach szachowych na różnych szczeblach, w tym w Mistrzostwach Województwa Juniorów w Szachach, w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Juniorów w Szachach, w Igrzyskach Dzieci w Szachach Drużynowych do szczebla finału wojewódzkiego łącznie oraz w rozgrywkach drużynowych III Ligi Seniorów w Szachach Klasycznych. UKS „Pijarski Klub Sportowy” był organizatorem VII Mistrzostw Juniorów w Szachach Fischera.

o) Udzielono dotacji celowej w wysokości 9 000,00 zł Łowickiemu Klubowi Karate Kyokushin Fighter w Łowiczu, dla zadania „W zdrowym ciele zdrowy duch”

Klub prowadził treningi w trzech grupach wiekowych dla dzieci w wieku 6-9 lat i 10-13 lat oraz dla młodzieży. Zajęcia odbywały się 3 razy w tygodniu od 60 do 90 minut. Łącznie udział w zajęciach uczestniczyły 43 osoby. Zorganizowano spotkanie z zakresu profilaktyki uzależnień i patologii społecznych w dniu 08.05.2023 oraz 11.10.2023 r. W maju i grudniu 2023 roku zawodnicy wzięli udział w egzaminach na stopnie KYU. We wrześniu przeprowadzono także nabór do klubu.

Klub poprzez systematyczny ciężki trening, kształtował pozytywne cechy charakteru i osobowości u zawodników. Podopieczni rozumieją jak wielkie znaczenie ma aktywność fizyczna oraz zdrowe zbilansowane odżywianie dla zachowania zdrowia, poprawy kondycji oraz dla utrzymania zdrowej wysportowanej sylwetki. Treningi karate Kyokushin poprzedza przysięga DOJO, która jest zbiorem ponadczasowych wartości, dlatego udział w zajęciach kształtuje charakter oraz buduje najważniejsze wartości potrzebne w realizowaniu celów życiowych. Treningi karate wypełniając wolny czas pozaszkolny w naturalny i skuteczny sposób chronią dzieci i młodzież przed patologiami społecznymi.

p) Udzielono dotacji celowej w wysokości 27 000,00 zł Stowarzyszeniu Rehabilitacyjno-Edukacyjnemu „Karino”, dla zadania „Zajęcia sportowe w Karino 2023”

Realizacja zadania pt. „Zajęcia sportowe w KARINO 2023” polegała na prowadzeniu pozalekcyjnych zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Łowicza w dwóch grupach wiekowych (7-12 lat) i (13-18 lat), propagowaniu zdrowego stylu życia, zapewnienie prawidłowego rozwoju fizycznego, nabycie podstaw techniki i umiejętności jazdy konnej, prowadzenie zajęć profilaktycznych i terapeutycznych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz choroby alkoholowej.

W okresie realizacji zadania przeprowadzono 280 zajęć sportowo rekreacyjnych na koniach, 112 zajęć rekreacyjnych na koniach, w projekcie udział wzięło 20 dzieci zdrowych oraz 8 dzieci niepełnosprawnych. Zorganizowano 10 zajęć z profilaktyki uzależnień.

r) Dostępność miejskich obiektów sportowych i rekreacyjnych

Miasto Łowicz dysponuje ogólnodostępną bazą obiektów sportowych. Większość z nich administrowana jest przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łowiczu:

- **Hala sportowa nr 1**, ul. Jana Pawła II 3 (a w niej: sala główna z pełnym zapleczem o wymiarach 48 x 24 m oraz trybuną na 500 miejsc, sala gimnastyczna o wymiarach 12 x 12 m, sala do ćwiczeń z matą o wymiarach 12 x 12 m, siłownia, sauna),
- **Hala sportowa nr 2**, ul. Topolowa 2 (a w niej: sala główna o wymiarach 46 x 35 m z pełnym zapleczem, sala gimnastyczna z matą, salka rekreacyjna, dwie siłownie),
- **Stadion miejski wielofunkcyjny im. 10 PP**, ul. Jana Pawła II 3 (stadion posiada bieżnię okólną 400 m, wraz ze skoczniami i rzutnią do kuli, boisko piłkarskie ze sztuczną nawierzchnią o wymiarach 105 x 68 m, trybunę zadaszoną na 1000 miejsc, oświetlenie 300 luxów),
- **Pływalnia miejska**, ul. Kaliska 5 (obiekt posiada nieckę basenową o wymiarach 12,5 x 24,5 m, salę gimnastyczną 17,5 m x 12 m, saunę),

- **Stadion Piłkarski**, ul. Starzyńskiego 6/8 (na stadionie piłkarskim mieści się: boisko trawiaste o wymiarach 73 x 119 m z zapleczem oraz widownią na 2000 miejsc siedzących),
- **Kompleks Boisk Orlik**, ul. Bolimowska 15/19 (w skład Orlika wchodzi: boisko piłkarskie o wymiarach 30 m × 62 m ze sztuczną nawierzchnią (sztuczna trawa), boisko wielofunkcyjne o wymiarach 20 m × 30 m ze sztuczną nawierzchnią (tartan), do koszykówki, siatkówki i tenisa ziemnego, wraz z zapleczem. Cały obiekt jest oświetlony i ogrodzony siatką o wysokości 4 m).

W zasobach miejskich znajdują się place zabaw: w Parku Błonie, przy ul. Bolimowskiej 15/19, przy ul. Miodowej 6, przy ul. Ciemnej, przy ul. Krudowskiego. Reszta obiektów sportowych i placów zabaw znajduje się w zasobach szkół oraz Łowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

Bardzo istotnym elementem infrastruktury sportowej w Łowiczu są **odkryte baseny** przy ul. Kaliskiej 5. Całodzienny bilet normalny kosztował 8 złotych. Z 50-procentowej ulgi mogły skorzystać dzieci powyżej 7. roku życia oraz młodzież szkolna do 18. roku życia, dorośli posiadający łowicką Kartę Dużej Rodziny 3+, posiadacze Karty Seniora, a także emeryci i renciści. 2 złote za pobyt na pływalniach pod chmurką to koszt biletu dla dzieci i młodzieży objętych Kartą Dużej Rodziny 3+. Dzieci, które nie ukończyły 7. roku życia mogą przebywać na obiekcie bezpłatnie.

CEL STRATEGICZNY:

Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

Zadanie 2:

Podjęcie aktywnych działań zmniejszających bezrobocie oraz aktywnych form pomocy społecznej

a) Obsługa Karty Dużej Rodziny oraz Łowickiej Karty Seniora

Łowicka Karta Seniora uprawnia do zniżek w jednostkach organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz partnerów programu. Partnerem programu może zostać każdy przedsiębiorca. Do programu można dołączyć poprzez wypełnienie deklaracji przystąpienia. Partner programu otrzyma z Urzędu Miejskiego naklejkę z napisem „Tu honorujemy Łowicką Kartę Seniora”. W 2023 wydano 89 kart.

Wydawane są także Karty Dużej Rodziny, w 2023 roku przyjęto 31 wniosków zgłoszenia nowej rodziny, 180 wniosków zgłoszenia nowej rodziny dla rodzin składających się wyłącznie z rodziców, 20 kart przyznanych dla nowego członka rodziny, 17 przyznanych nowych kart dla osób, które już były posiadaczami, 27 przyznanych duplikatów kart.

b) Uruchomienie bezpłatnego numeru telefonu dla seniorów

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne osób starszych i samotnych, w związku ze stanem sanitarno-epidemiologicznym na terenie naszego kraju oraz działaniami prewencyjnymi podjętymi przez Urząd Miejski, uruchomił specjalny, bezpłatny numer telefonu dla seniorów pod którym mogli oni uzyskać pomoc. Osoby starsze i samotne, potrzebujące pomocy przy zakupie jedzenia i leków, mogły to zgłosić dzwoniąc pod nr. tel. 22 505 11 11. Po przyjęciu zgłoszenia, osoby takie odwiedził pracownik MOPS-u, posiadający imienną legitymację z pieczęcią, który zrobił zakupy. W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu – w odpowiedzi na ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023, z uwagi na wyzwania, jakie niosą ze sobą procesy demograficzne zachodzące w Polsce, kierując się troską o osoby starsze zamieszkujące w Łowiczu, opracował program osłonowy, który został przyjęty przez Radę Miejską w Łowiczu Uchwałą nr LXX/497/2023 z dnia 30. stycznia 2023 r.

Realizacja tego programu miała na celu:

- 1) zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie Gminy Miasto Łowicz, wpisujących się w obszary wskazane w programie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023;

- 2) realizację usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych.

W 2023 r. adresatami programu byli seniorzy w wieku 65 lat i więcej, którzy mieli problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie były w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

W 2023 r. w zakresie Modułu I pomoc 46 seniorom świadczyło 17 pracowników MOPS i 8 wolontariuszy, a ponadto jeszcze 3 pracowników MOPS było zaangażowanych w realizację tego modułu, zaś wsparcie w ramach Modułu II bezpośrednio realizowało 17 pracowników MOPS oraz pośrednio 3 innych pracowników i objęto nim w ciągu minionego roku łącznie 55 seniorów, w tym: 41 osób prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe i 14 osób mieszkających z bliskimi, którzy nie byli w stanie zapewnić im wystarczającej pomocy (nie wszyscy seniorzy korzystali z usługi teleopieki przez cały okres wsparcia określony w programie). Zainteresowanie wsparciem w zakresie teleopieki wykazało w 2023 r. 57 osób. W grudniu 2023 r. 43 seniorów, objętych usługami w ramach Modułu I programu, otrzymało wsparcie w formie okolicznościowych (świętecznych) paczek z artykułami żywnościowymi i higienicznymi o łącznej wartości 6.450 zł.

CEL STRATEGICZNY:

Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

Zadanie 3:

*Współdziałanie z Powiatową Komendą Policji
w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego*

Dofinansowanie pieszych patroli policyjnych

Przekazano 75.000 zł na służby ponadnormatywne (patrole piesze i rowerowe), odbyły się 274 służby patrolowe, podczas których policjanci skontrolowali 525 miejsc zagrożonych i miejsc gromadzenia się nieletnich, wylegitymowano 532 osoby, dokonano 191 kontroli pojazdów, 164 razy kontrolowano parking na Starorzeczu (za budynkami UM), nałożono 72 mandaty karne, dokonano 248 interwencji publicznych i 37 domowych.

Służby odbywały się w okresie 1 maja – 17 grudnia 2023 roku, z kwoty 56.250 zł na patrole piesze wykorzystano kwotę 53.516 zł, zaś z kwoty 18.750 zł na patrole rowerowe wykorzystano kwotę 3.358 zł. Niewykorzystaną kwotę 18.126 zł Komenda Powiatowa Policji w Łowiczu zwróciła na konto Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Dodatkowo w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego Policja na bieżąco jest zawiadamiana przez UM w Łowiczu o każdym piśmie, w którym mieszkańcy informują o niepokojącym ich zjawisku.

CEL STRATEGICZNY:

Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

Zadanie 4:

Zwiększenie integracji społecznej i aktywności cyfrowej

- a) **Stała adaptacja budynku Urzędu Miejskiego w Al. Sienkiewicza 62 na potrzeby działalności organizacji pozarządowych i podmiotów społecznych**

Od sierpnia 2020 roku duża liczba organizacji pozarządowych pozyskała swoje siedziby w budynku Urzędu Miejskiego w Łowiczu (dawne Gimnazjum nr 1), mieszczącym się przy

Al. Sienkiewicza 62. Jest to siedziba Wydziału Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Aktywności Obywatelskiej i Przedsiębiorczości. Umowy na najem lokali zostały podpisane na preferencyjnych warunkach (2 zł/m² czynszu) na okres 3 lat z następującymi **organizacjami i podmiotami pokrewnymi, które mają w tym miejscu swoje siedziby i prowadzą tu bogatą działalność statutową:**

- 1) Stowarzyszenie Łowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- 2) Miejsko – Powiatowe Koło Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Łowiczu,
- 3) Polski Związek Wędkarski Koło w Łowiczu,
- 4) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oddział Łowicz,
- 5) Stowarzyszenie Łowicki Klub Amazonek,
- 6) PTTK Oddział w Łowiczu,
- 7) Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka Hufiec Łowicz,
- 8) Łowickie Stowarzyszenie „Dać Szanse”,
- 9) Polskie Stowarzyszenie „Rodak”,
- 10) Klub Seniora „Radość” (jednostka organizacyjna MOPS w Łowiczu),
- 11) Łowicki Ośrodek Kultury – Dziecięco-Młodzieżowy Zespół Ludowy „Koderki”.
- 12) Uczniowski Miejski Klub Sportowy „Księżak” Łowicz

Swoje siedziby pod tym adresem mają również:

- 1) Stowarzyszenie Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane „Renia”,
- 2) Stowarzyszenie Starzyńskiego Biega,
- 3) Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” Łowicz,
- 4) Zarząd Osiedla Starzyńskiego,
- 5) Zarząd Osiedla Nowe Miasto.

A także:

- 1) Biblioteka Miejska im. A.K. Cebrowskiego w Łowiczu,
- 2) Wydział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Aktywności Obywatelskiej i Przedsiębiorczości.

W budynku w tym samym budynku znajduje się wykorzystywana od rana do wieczora **duża sala gimnastyczna** i mniejsze sale ogólne, które są do dyspozycji wszystkich zgłaszających się organizacji pozarządowych. W godzinach przedpołudniowych odbywają się w nich zajęcia wychowania fizycznego dla dzieci uczęszczających do **Szkoły Podstawowej nr 1 w Łowiczu**, a także **Przedszkola nr 5 w Łowiczu**. Natomiast południami i wieczorami odbywają się tu zajęcia sportowe **Karate Kyokushin, Khroo Gym** (muai thai), próby taneczne i wokalne **Dziecięco-Młodzieżowego Zespołu Ludowego „Koderki”** oraz **Łowickiej Orkiestry Kameralnej**, spotkania i zawody szachowe **stowarzyszenia „Wieża”**, zbiórki zuchowskie **Hufca ZHP** oraz tzw. „nocki”, zajęcia z informatyki i robotyki **„Kodomaniacy”**, nauka tańca **DNA Dance Studio** i **baletu dla najmłodszych, capoeira, zajęcia ruchowe dla seniorów i zajęcia rehabilitacyjno-ruchowe „Amazonek”**.

Każdego dnia spotykają się seniorzy z **Klubu Seniora „Radość”** z podziałem na tematyczne koła zainteresowań. 5 dni w tygodniu odbywają się zajęcia **Łowickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku** z ogromnie bogatą siatką przedmiotów dydaktycznych – realizowane z dotacji miejskiej, jak również ze środków zewnętrznych. Codziennie dyżurują tu członkowie **Polskiego Związku Emerytów i Rencistów oddział w Łowiczu**. Jest to bez wątpienia miejsce tętniące aktywnością, w którym między korzystającymi z niego podmiotami wywiązała się zauważalna synergia. Brak takiego miejsca dla wielu osób jest już dziś niewyobrażalny. **Budynek jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8:00-21:00.**

W Al. Sienkiewicza 62 funkcjonuje także prowadzony przez Stowarzyszenie Dać Szanse **pomocowy punkt wydawania żywności** odwiedzany przez setki mieszkańców miasta i powiatu. W ubiegłym roku przynajmniej raz w miesiącu był towarowany produktami z Wojewódzkiego Banku Żywności w Łodzi. Wśród dystrybuowanych tu produktów znajdują się: żywność sucha – makaron, ryż, mąka, cukier, konserwy – mięsne, rybne, groszek, mleko. Jest to także baza magazynowa dla mniejszych punktów prowadzonych na terenie

powiatu łowickiego. WWO pomaga w kwestiach formalnych i organizacyjnych. Natomiast przy budynku funkcjonuje doglądana przez Dać Szanse, czynna całodobowo, jedyna w mieście społeczna lodówka nazywana potocznie „Jadłodzielnią”.

Łowickie NGO mają także do dyspozycji sprzęt, którym zarządza WWO: m.in. krzesła, stoły rozkładane, ekrany projekcyjne (mały i duży), projektor multimedialny, mocne głośniki bezprzewodowe z mikrofonami, wieszaki mobilne. Planowany jest zakup namiotu służący organizacji eventów, spotkań, pikników w plenerze.

W 2023 roku trwały dalsze prace adaptacyjne tj. wymiana drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, naprawa skrzydeł drzwi zewnętrznych, regulacja i konserwacja, wymiana rynien, naprawa systemu monitoringu – kamera zewnętrzna oraz rejestrator. Naprawa schodów, wymiana płytek, prace hydrauliczne, naprawa ścian oraz usługa remontowo- budowlana związana z przystosowaniem pomieszczenia socjalnego dla pracowników (ścianka działowa z wygłuszeniem wełny ,elektryka)

b) Udzielono dotacji celowej w łącznej kwocie 67 000 zł na realizację zadań publicznych : „Senior Aktywny Fizyczną”, „Senior Młody Duchem”

Projekt „Senior aktywny fizycznie” skierowany był do seniorów z Łowickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Uczestnicy zajęć sportowych odczuli korzystne właściwości systematycznych ćwiczeń, zostało zmotywowanych do troski o zdrowie i kondycję fizyczną, nabrało dobrych nawyków dbania o zdrowie oraz aktywne spędzanie czasu wolnego. Ponadto udział w zajęciach pozwolił na wyjście z izolacji domowej i społecznej a także sprzyjał integracji osób – szczególnie tych 60+.

Osiągnięte w projekcie **rezultaty ilościowe** w obszarze działań z zakresu kultury fizycznej są następujące:

Okolo **180 osób** skorzystało z różnego rodzaju zajęć z zakresu kultury fizycznej organizowanej w 9 grupach,

4 grupy gimnastyki x 20 osób

2 grupy aqua aerobiku x 20 osób

1 grupa nauki i doskonalenia pływania x 20 osób

1 grupa zumbi gold x 20 osób

1 grupa jogi (20 osób)

25 zawodników wzięło udział w Międzynarodowej Olimpiadzie Sportowej Uniwersytetów Trzeciego Wieku i Organizacji Senioralnych „Trzeci Wiek na Start” zorganizowanej w Łazach woj. śląskie przez Uniwersytet Trzeciego Wieku w Łazach.

Realizacja zadania pn. „Senior młody duchem” w zakresie edukacji oraz wspierania utrzymania aktywności intelektualnej, fizycznej, psychicznej, rozwijanie zainteresowań oraz zapobieganie izolacji społecznej osób starszych.

Osiągnięte w projekcie **rezultaty ilościowe** w poszczególnych obszarach są następujące:

4 wykłady dla grup średnio 50-osobowych;

1 grupa lektoratu języka niemieckiego dla początkujących (8 osób)

1 grupa lektoratu języka angielskiego dla początkujących (10 osób)

Zakup 2 przenośnych odtwarzaczy oraz przedłużaczy do nich na potrzeby zajęć z języków obcych

1 grupa zajęć koła literacko-dramatycznego (13 osób)

1 grupa treningów pamięci i koncentracji uwagi (9 osób)

3 wyjazdy do basenów termalnych po 50 osób;

2 spotkania kulturalno-integracyjne: na zakończenie roku akademickiego 2022/2023 dla 109 osób oraz spotkania z okazji inauguracji roku akademickiego 2023/2024 dla 125 osób;

4 wyjazdy na wydarzenia kulturalne, a w każdym uczestniczyło 50 osób.

Wsparcie finansowe 7 innych grup słuchaczy skupionych w kołach zainteresowań poprzez zakup pomocy i materiałów do pracy: warsztaty pisania ikon, koło scrabble, brydż sportowy, brydż dla początkujących, koło melomana, warsztaty rękodzieła, koło kulinarne,

Ponadto prowadzono próby Chóru „Canticum”. ŁUTW posiada także liczne koła zainteresowań m.in. sekcja brydżowa, koło melomana, koło kulinarne, koło plastyczne.

CEL STRATEGICZNY:

Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

Zadanie 5:

Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych

a) Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Łowiczu

Aktualnie Środowiskowy Dom Samopomocy, jednostka organizacyjna podlegająca pod miasto Łowicz jest ośrodkiem wsparcia dziennego. W bieżącej działalności realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej udzielając oparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi mającymi trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem, pozwalającego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Działalność ukierunkowana jest na zapobieganie izolacji społecznej poprzez stwarzanie warunków sprzyjających integracji, rozwiązywania problemów dnia codziennego,

CEL STRATEGICZNY II:

Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:

Tworzenie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa

ZADANIE 1:

Zabezpieczenie i przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe

ZADANIE 3:

Wprowadzenie systemu finansowania komunalnego budownictwa mieszkaniowego

a) Budowa bloku komunalnego przy ul. Kwiatowej

Zadanie obejmuje budowę nowego budynku mieszkalnego wielorodzinnego w Łowiczu przy ul. Kwiatowej 10A w miejsce starej nieczynnej kotłowni węglowej. Blok czterokondygnacyjny bez piwnic i windy, na 20 lokali mieszkalnych. Ogrzewane z kotłowni gazowej zlokalizowanej w budynku, parkingi dla min 20 miejsc parkingowych. Mieszkania o podstawowym wyposażeniu z balkonami.

Decyzją Nr 700/2021 otrzymaliśmy pozwolenie na budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego o pow. użytkowej 736,64 m², wraz z infrastrukturą techniczną, miejscami postojowymi i instalacją gazową.

Środki na budowę pochodzić będą z budżetu Miasta, a także już pozyskanej dotacji z BGK w ramach dotacji rządowych. Inwestycja jest planowana jako 2 – letnia.

Burmistrz podpisał z BGK umowę o udzielenie finansowego wsparcia ze środków Funduszu Dopłat w kwocie **4 103 552,27 zł**. Całkowity koszt inwestycji wynosi **5 129 440, 34 zł**. Termin realizacji przewidziano na lata 2023-2024.

W dniu 23.03.2023 podpisano umowę z Wykonawcą. Wykonano prace rozbiórkowe dotyczące kotłowni, docieplono ścianę budynku sąsiedniego. Wykonano stan zerowy zamknięty (fundamenty, ściany

nośne i działowe, stropy dach, konstrukcja szybu windy). Trwają roboty wewnętrzne wykończeniowe, instalacyjne wodno - kanalizacyjne, elektryczne, zagospodarowanie terenu.

Zakończenie 20 m-cy od daty podpisania umowy. (listopad 2024 r). Zaawansowanie budowy na finansowe na poziomie 30 %. Wykonany zakres robót ok. 40%. Wartość środków niewygasających 2 433 581,90 zł.

CEL STRATEGICZNY II:
Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:
Tworzenie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa

ZADANIE 1:
Selektywna prywatyzacja komunalnych zasobów mieszkaniowych

Miasto nie planuje prywatyzacji zasobów komunalnych.

CEL STRATEGICZNY II:
Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:
Tworzenie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa

ZADANIE 4.
Przygotowanie i wdrażanie programu budownictwa, remontów i modernizacji zasobów komunalnych

- a) Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego w Łowiczu, ul. Armii Krajowej 43M – 814 512,44 zł;

Termomodernizacje budynków wykonane we wspólnotach mieszkaniowych z udziałem Gminy Miasta Łowicza w 2023 r. (w tys. PLN)

Wspólnota Mieszkaniowa Kaliska 6j (udział gminy 49,8%)	
Remont pokrycia dachowego oraz nadbudówki nad klaką schodową	
koszt całkowity prac	48 210,50
Wspólnota Mieszkaniowa os. Kostka 11 (udział gminy 56,6%)	
Wymiana odcinka kanalizacji	
koszt całkowity prac	26 278,60

CEL STRATEGICZNY II:
Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY:
Tworzenie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa

ZADANIE 5.
Wspieranie różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego

Miasto współpracuje z prywatnymi inwestorami i osobami prywatnymi w zakresie budownictwa mieszkaniowego poprzez zmiany planu zagospodarowania przestrzennego, czy też sprawną współpracę administracyjną. W Studium uwarunkowań przestrzennych powiększono powierzchnię gruntów pod budownictwo mieszkaniowe. W roku 2021 na terenie miasta powstawały kolejne prywatne budynki mieszkalne, m.in. przy ul. Blich, ul. 1 Maja / Akademickiej, ul. Żabiej.

Miasto Łowicz przygotowało w roku 2012-2022 zadanie inwestycyjne pn; „Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ulicy Kwiatowej 10A w Łowiczu wraz z infrastrukturą techniczną, miejscami postojowymi i instalacją gazową”. Powstaje blok z 20 lokalami mieszkalnymi, windą i kotłownią gazową. Budynek będzie włączony do gminnego zasobu mieszkań komunalnych. Inwestycja ma wsparcie w 80% z Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach funduszu dopłat wspierających budownictwo mieszkaniowe. Całkowity koszt 5.6 mln z dotacją około 4.5 mln zł. Planowany termin zakończenia, połowa roku 2024.

CEL STRATEGICZNY III:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:

Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne

ZADANIE 1.

Modernizacja i rozwój systemu ciepłowniczego

Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu Sp. z o.o. w roku 2023 wykonał bieżące działania i naprawy w zakresie systemu ciepłowniczego na terenie miasta Łowicz.

CEL STRATEGICZNY III:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:

Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne

ZADANIE 2:

Kontynuacja zadań zmierzających do gazyfikacji miasta

Systematycznie jest rozwijana sieć gazowa na terenie Miasta Łowicza. Są w wielu miejscach rozbudowywane nitki gazociągów i wykonywane nowe przyłącza. Nie są to jeszcze sieci wielokilometrowe, ale mniejsze fragmenty, których sukcesywnie przybywa. Prawie wszystkie osiedla domków jednorodzinnych mają sieć wybudowaną, podłączone do sieci są duże zakłady przemysłowe tj. Maspex, Mleczarnia, Baumit, Spółdzielnia inwestycji i Budownictwa w Łowicz, dużo budynków mieszkalnych wielorodzinnych i jednorodzinnych. Efekty rozbudowy sieci gazowej są widoczne, ponieważ znacząco się poprawiła jakość powietrza, co wykazują czujniki Airly.

Osobną kwestią jest budowa sieci gazowej na osiedlu Górki. Jest tam zaprojektowana nowa sieć gazowa dla większości osiedla. Niestety nie wszyscy mieszkańcy tego osiedla zadeklarowali chęć podłączenia się do gazu i projektowanie nie obejmuje wszystkich ulic na osiedlu. Ze względu na sytuację geopolityczną PGNiG wstrzymał inwestycje na os. Górki. **W roku 2023 PGNiG dalej kontynuowało rozbudowę sieci gazowej i podłączało budynki do sieci.**

CEL STRATEGICZNY III:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:
Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne

ZADANIE 3.
Rozwój odnawialnych źródeł energii

a) Poszukiwanie i rozpoznawanie zasobów wód termalnych w Łowiczu otworem Łowicz GT-1

W dniu 14 lipca 2023 r. Burmistrz Łowicza Krzysztof Jan Kaliński w imieniu Miasta Łowicz podpisał z firmą UOS DRILLING S.A., ul. Żelazna 59/404, 00-848 Warszawa, umowę na wykonanie otworu poszukiwawczo – rozpoznawczego wód termalnych Łowicz GT-1 w Łowiczu”, w ramach przedsięwzięcia pn.: „Poszukiwanie i rozpoznawanie zasobów wód termalnych w Łowiczu otworem Łowicz GT-1” finansowanego w formie dotacji ze środków NFOŚiGW w ramach programu priorytetowego „Udostępnianie wód termalnych w Polsce”. W tym samym dniu Burmistrz Łowicza Krzysztof Jan Kaliński w imieniu Miasta Łowicz podpisał z Konsorcjum firm: Lider konsorcjum Multiconsult Polska Sp. z o.o., ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa, Partner konsorcjum Proinsol Sp. z o.o. Spółka Komandytowa, ul. Stańczyka 7/LU3, 30-126 Kraków, umowę na pełnienie nadzoru i dozoru geologicznego wraz z wykonaniem badań laboratoryjnych i opracowanie dokumentacji hydrogeologicznej otworu Łowicz GT-1 lub dokumentacji innej dla przedsięwzięcia pn.: „Poszukiwanie i rozpoznawanie zasobów wód termalnych w Łowiczu otworem Łowicz GT-1”

Całkowita wartość zadania: **18 726 663,90 zł** Wartość dofinansowania: **18 726 663,90 zł - NFOŚiGW**

b) Realizacja programu „Czyste powietrze”. Funkcjonowanie punktu informacyjno-konsultacyjnego Programu Priorytetowego „Czyste powietrze”.

W 2023 roku w punkcie udzielono 798 konsultacji osobom zainteresowanym uzyskaniem dofinansowania w ramach programu. Przygotowano 92 wniosków o dofinansowanie o podstawowym i 40 wniosków o dofinansowanie o podwyższonym poziomie dofinansowania oraz 112 wniosków o płatność.

Na mocy aneksu nr 6/2022 z 20.10.2023 r. do porozumienia z dnia 12.07.2019 r. miasto pozyskało 35 000,00 zł na funkcjonowanie punktu konsultacyjnego.

Dodatkowo Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w 2023 r. wypłacił Miastu Łowicz 10 575,00 zł z tytułu zawartego porozumienia i późniejszych aneksów do niego.

b) Montaż systemu fotowoltaicznego na Stacji Uzdatniania Wody w Łowiczu, Bazie Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu oraz Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Łowiczu wraz z budową konstrukcji pod montaż paneli fotowoltaicznych.

Wartość ogólna zadania: 3 924 300,01 złotych brutto, 3 190 487,81 złotych netto. Dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi: na podstawie umowy 366/OA/D/2023 w formie dotacji 2 151 562,00 zł

Zakres projektu: Projekt zakładał montaż instalacji fotowoltaicznej na Stacji Uzdatniania Wody w Łowiczu, Bazie Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu oraz Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Łowiczu wraz z budową konstrukcji pod montaż paneli fotowoltaicznych o łącznej mocy 478,125 kW

Realizacja projektu została zakończona i rozliczona.

CEL STRATEGICZNY:
Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIE 1.
Skomunikowanie wewnętrznego układu drogowego z siecią dróg zewnętrznych

a) Wiadukt drogowy w Łowiczu

W dniu 17 marca 2023 roku został otwarty wiadukt drogowy nad linią PKP w ciągu ulic Warszawskiej i ul. 3-go Maja w Łowiczu. Zadanie inwestycyjne od wielu lat oczekiwane w mieście. Uporządkowało to znacznie ruch drogowy w mieście. Wraz z wiaduktem zostały w pełni wykorzystane a wybudowane wcześniej drogi dojazdowe do wiaduktu. Uporządkowany został także ruch pieszych i rowerzystów. Piesi mają szeroki chodnik na wiadukcie, w miarę bezpieczne przejścia dla pieszych w obrębie rond. Rowerzyści natomiast osobną ścieżkę rowerową łączącą ul. Bolimowską z ul. R. Dmowskiego i dalszą siecią ścieżek rowerowych w mieście. Uruchomiono także drogi dojazdowe do wiaduktu, od strony centrum miasta, w tym połączono ul. Napoleońską z ul. 3-go Maja, ułatwiono dojazd do stacji kolejowej Łowicz Główny od centrum Miasta. Wykonano remonty i modernizacje dróg wokół linii kolejowej tj. ul. Nieborowską, ul. Parkową i ul. Magazynową. Wykonanie wiaduktu i połączenie z ul. R. Dmowskiego, ul. Marszałka J. Piłsudskiego zdecydowanie odciążało Śródmieście Miasta, od ruchu pojazdów w centrum. Obecnie te proporcje trochę zostały zachwiane, ze względu na remont mostu na ul. Mostowej, ale dzięki otwarciu wiaduktu, miasto nie zostało sparaliżowane. Zadanie to znacznie uporządkowało tereny wokół linii kolejowej i sąsiednich terenów do tej pory mocno zaniedbanych. Otworzyło też nowe tereny inwestycyjne w samym centrum Miasta.

CEL STRATEGICZNY:
Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIE 2.
*Poprawa jakości dróg lokalnych,
w tym modernizacja zabytkowej części miasta*

W zakresie poprawy jakości dróg lokalnych, dokonano budowy oraz przebudowy ulic:

a) Drogi gminne wraz z dokumentacją – wykonywanie 79 477,11 zł

Dokumenty techniczne, mapy do celów projektowych, opinii technicznych niezbędne do realizacji dróg gminnych. Między innymi na wykonanie projektu przebudowy ul. Konopackiego z parkingiem, oraz przebudowę placu przy dworcu kolejowym Łowicz-Przedmieście oraz aktualizację operatu wodnoprawnego w zakresie odprowadzania wód opadowych z mostu. Wartość środków niewygasających 57 490,00 zł

b) Budowa ulicy Makowej – wykonanie 734 683,42 zł

W czerwcu 2023 r. wszczęto postępowanie dotyczące zamówienia publicznego na roboty budowlane. Wpłynęły 4 oferty, umowę podpisano w dniu 07.08.2023r. z firmą POŚ Marcin Wolski z Warszawy, kwota umowy 720 600,36 zł. Termin realizacji 3 m-ce. 25 października 2023 roku powierzono wykonawcy roboty dodatkowe na kwotę 11 286,06 zł oraz wskazano nowy termin realizacji zadania do 29.12.2023r. Zadanie zostało zrealizowane w listopadzie 2023r.

c) Budowa ulicy Chabrowej - wykonanie 395 767,26 zł

W październiku 2023 r. wszczęto postępowanie dotyczące zamówienia publicznego na roboty budowlane w zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej (etap I). Wpłynęła 1 oferta. W dniu 28.11.2023 r. zawarto umowę z Wykonawcą robót, tj. z Przedsiębiorstwem Robót Inżynierskich CEWOGAZ Paweł Wolski. Z uwagi na utrudnienia w realizacji zadania, wywołane trudnymi warunkami atmosferycznymi, termin zakończenia prac został przesunięty do końca marca 2024 r.

d) Wykonanie nakładki asfaltowej łączącej ul. Prymasowską i wieś Jastrzębie – dokumentacja wykonanie 627 212,53 zł

W czerwcu 2023 r. Miasto Łowicz wszczęło postępowanie w sprawie zamówienia publicznego na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych. Do dnia 7.07.2023 wpłynęły 2 oferty z czego najkorzystniejszą okazała się oferta Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich Drogowych w Łowiczu z siedzibą w Jamnie. W sierpniu podpisano umowę z Wykonawcą na realizację zadania. na kwotę 625 612,53 zł. Roboty budowlane prowadzone były pod nadzorem archeologicznym na podstawie umowy opiewającej na kwotę 1600,00 zł. W dniu 5 września inwestycja została zakończona i odebrana od Wykonawcy.

e) Budowa drogi ul. Czajki – wykonanie 6 500,00 zł

Firma AREX w czerwcu 2023 r. zakończyła opracowanie dokumentacji technicznej umożliwiającej złożenie wniosku do Starostwa Powiatowego w celu uzyskania zezwolenia na realizację inwestycji drogowej (ZRID). Projekt obejmuje budowę odcinka o dł. 930 m.

W dniu 1.09.2023 r. Miasto Łowicz uzyskało decyzję ZRID dla inwestycji polegającej na rozbudowie ul. Czajki w Łowiczu.

Złożono wniosek do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na dofinansowanie zadania, niestety wniosek znalazł się na liście rezerwowej.

Miasto wnioskowało również o dofinansowanie z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych – Polski Ład, którego nie przyznano.

W październiku 2023 r. wszczęto postępowanie dotyczące zamówienia publicznego na roboty budowlane „Rozbudowa ulicy Czajki wraz z budową kanalizacji deszczowej w Łowiczu – etap II”, które zostało unieważnione w związku z brakiem ofert. Środki przeniesiono na rok 2024.

CEL STRATEGICZNY:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIE 3.

Współdziałanie z PKP i PKS w celu poprawy połączeń komunikacyjnych miasta z otoczeniem

b) Modernizacja dworca w Łowiczu

Komfortowy, bezpieczny, spełniający współczesne standardy obsługi podróżnych, a do tego z elewacją łączącą w sobie XIX-wieczny charakter z nowoczesnością i motywem z wycinanki łowickiej – taki po modernizacji będzie dworzec Łowicz Główny. W październiku 2021 r. w holu dworca Łowicz Główny została zorganizowana konferencja prasowa poświęcona modernizacji budynku. Inwestycja jest realizowana a jej koszt wyniesie około 12 mln zł. Prace zakończyły się w 2023 roku.

CEL STRATEGICZNY:
Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIE 4:
Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych

a) Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych wraz z infrastrukturą

W 2023 r. realizowano i zakończono Etap III budowy nowych odcinków dróg i przebudowy istniejących ulic w obrębie dojazdu do wiaduktu od strony Miasta w zakresie ul. 3- Maja, ul. Napoleońskiej, ul. Parkowej i ul. Magazynowej. Łączna długość nowych i przebudowanych dróg powstałych przy rondzie od strony Miasta 1091m. W dniu 17 marca 2023 roku został otwarty wiadukt drogowy nad linią PKP w ciągu ulic Warszawskiej i ul. 3- go Maja w Łowiczu. Zadanie inwestycyjne od wielu lat oczekiwane w mieście. Uporządkowało to znacznie ruch drogowy w mieście. Wraz z wiaduktem zostały w pełni wykorzystane a wybudowane wcześniej drogi dojazdowe do wiaduktu

CEL STRATEGICZNY:
Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIE 5.
Wykonanie przedłużenia ulicy Starorzecze z budową ronda

W 2017 i 2018 roku wystąpiono do właścicieli z propozycją sprzedaży gruntu pod budowę drogi. Nikt z właścicieli nie odpowiedział w tej sprawie, natomiast w 2023 r. ponownych wystąpień nie było.

CEL STRATEGICZNY III:
Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIE 6:
Modernizacja taboru transportowego Miasta Łowicza oraz infrastruktury związanej z obsługą taboru i prowadzonym transportem zbiorowym

c) Przebudowa ul. Mostowej z modernizacją mostu i budową ścieżki rowerowej od ul. Mostowej do Warszawskiej – wykonanie 16 919 017,97 zł

Przebudowa ul. Mostowej wraz z budową ronda, modernizacją mostu i budową ścieżki rowerowej od ul. Mostowej do ul. Warszawskiej w Łowiczu obejmowała:

- przebudowę mostu drogowego, polegająca na wymianie całej konstrukcji mostu, podpór. Konstrukcja mostu stalowa z elementów blachownicowych, nowa nawierzchnia płyty mostowej nawierzchni jezdni, chodników, barierek ochronnych, izolacji poziomych.
- budowę ronda na skrzyżowaniu ul. Mostowej – Starorzecze – Tkaczew. Rondo średnicy wewnętrznej około 10,0 m i zewnętrznej około 21,0 m cztero-wlotowe. Wloty z azylami na przejścia dla pieszych a na kierunku wschód – zachód także z przejazdem dla rowerów, w celu połączenia istniejącej ścieżki rowerowej na wale, wzdłuż ul. Starorzecze,
- przebudowę dróg dojazdowych do ronda w kierunku wschodnim z chodnikami, oraz ul. Tkaczew z jednostronnym chodnikiem i jezdnią asfaltową szerokości od 6,0 m do 7,0 m.
- wykonanie ścieżki pieszo-rowerowej od ul. Mostowej do ul. Warszawskiej prowadzona na wale przeciwpowodziowym o szerokości 3,0 m długości 890 m, wraz ze zjazdem do ul. Chrobrego, ul. Gdańskiej i ul. Wyzwolenia.

Na zadanie Miasto otrzymało dofinansowanie w ramach Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład w wysokości około 95% całej inwestycji. Wykonawcą prac jest firma Primost Południe z Będzina. Kwota umowy 25.085.850, 00 zł. Realizacja prac w latach 2022-2024. Umowę podpisano 29.07.2022 r. W kwietniu 2023 r. podpisano aneks do umowy na niezbędne roboty dodatkowe zwiększające wartość zadania o 2 931 000 zł. Wartość umowy wraz z aneksem wynosi 28 016 850 zł.

W kwietniu i maju 2023 roku rozebrano konstrukcję mostu, w okresie lipiec-sierpień wykonano filary mostu, we wrześniu rozpoczęto prace związane z nową konstrukcją mostu polegające na montażu stalowych blachownic. W grudniu wykonano płytę nośną mostu. Trwają roboty wykończeniowe i przygotowawcze do ułożenia nawierzchni asfaltowej.

W ul. Wyzwolenia wykonano kanalizację deszczową oraz nawierzchnie ulicy. Wykonano ścieżkę pieszo - rowerową na wale. Pozostały fragmenty przy moście i pod mostem kolejowym. W ul. Mostowej wykonano kanalizację deszczową oraz usunięto kolizję z podziemną infrastrukturą. Wykonano dwie warstwy nawierzchni asfaltowej ulicy oraz nawierzchnie chodników.

Całościowe zaawansowanie finansowe inwestycji na poziomie 54 %. Zaawansowanie w trakcie realizacji robót wykonanych a nie odebranych na poziomie 85 %. Wartość środków niewygasających 94 134,00 zł.

CEL STRATEGICZNY:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

ZADANIE 7.

Budowa obwodnicy na Górkach

Zarząd Województwa odmówił uzgodnienia projektu „Aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza” w zakresie zgodności z ustaleniami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa Łódzkiego” w dniu 28 listopada 2016 roku Burmistrza Miasta Łowicza złożył zażalenie na postanowienie Zarządu Województwa Łódzkiego w dniu 5 grudnia 2016 roku. W dniu 30 grudnia 2016 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Łodzi utrzymało w mocy zaskarżone postanowienie organu I instancji. W dniu 15 lutego 2017 r. Burmistrz Miasta Łowicza złożył skargę na postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Łodzi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi. Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2017 r Sąd Administracyjny w Łodzi uchylił zaskarżone postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Łodzi i poprzedzające je postanowienie Zarządu Województwa Łódzkiego.

Uchwałą NR LXIII/444/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 września 2018 r. w sprawie aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza został potwierdzony dotychczasowy, projektowany przebieg drogi wojewódzkiej 703, który miałby zastąpić obecny stanowiący ul. Łęczycką. Sprawa budowy obwodnicy dzielnicy Górek była rozważana w roku 2021 przy programie budowy obwodnicy Łowicza, w ramach programu budowy 100 obwodnic. Dwa warianty okrążają Miasto Łowicz od strony zachodniej i obejmowałyby, budowę obwodnicy w nieco innym przebiegu niż było to planowane

pierwotnie, ale rozwiązujący znacząco ten problem. Na tę chwilę nie są podjęte żadne konkretne ustalenia co do takiego rozwiązania i nie wiadomo który wariant będzie przyjęty do realizacji.

CEL STRATEGICZNY:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

ZADANIE 1:

Dalsze niwelowanie dysproporcji pomiędzy stopniem zawodociągowania a stopniem skanalizowania miasta

a) Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w ulicy Czajki w Łowiczu

Została zakończona realizacja budowy sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Czajki. W styczniu 2023r. Zakład przyjął środek trwały – sieć kanalizacji sanitarnej w ul. Czajki o dł.1351,2 m wraz z sięgaczami do granic nieruchomości (46szt.). Do końca 2023r. przyłączyło się 8 nieruchomości (8 protokołów z 2023r.)

CEL STRATEGICZNY:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

ZADANIE 2:

Uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozdział wód deszczowych od ścieków sanitarnych, udroźnienie kanalizacji deszczowej

Trwają sukcesywnie prace udroźnienia kanalizacji deszczowej i sanitarnej, prowadzone przez Zakład Usług Komunalnych.

CEL STRATEGICZNY:

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY:

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

ZADANIE 3:

Modernizacja oczyszczalni ścieków

a) Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz

W 2023 r. zakończono realizację projektu i złożono wniosek o refundację wydatków na kwotę 1 773 488,30 zł

Opracowanie:

**Wydział Współpracy z Organizacjami
Pozarządowymi, Aktywności Obywatelskiej
i Przedsiębiorczości**

Urząd Miejski w Łowiczu
Al. Sienkiewicza 62, 99-400 Łowicz
tel. 46 830 91 68 / 88 / 97

www.lowicz.eu